

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Wed 9/8/2021 9:41:33 AM
Subject: RE: Ammoniak van zee
Received: Wed 9/8/2021 9:41:34 AM

Hallo allen,

Ik zal nog even een overzicht maken van wat we nu weten (met en zonder zee-emissies), zodat we op basis daarvan nog eventuele verdere onderzoeksvragen t.a.v. de ruimtelijke kalibratie kunnen definiëren. Maar dan hebben we in ieder geval alles overzichtelijk op een rijtje staan.

Groeten,

[redacted] 5.1.2e

Van: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: woensdag 8 september 2021 11:30

Aan: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl> [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>
CC: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: RE: Ammoniak van zee

Hoi Collega's,

Volgens mij beschrijft [redacted] 5.1.2e hier de huidige situatie correct:

Dat kan leiden tot verschillende aanpassingen zowel in metingen, berekeningen en emissies. De correctiekaart wordt dan weer anders. Het onderzoek loopt nog en zal zeker niet voor komend GCN/GDN uitsluitsel geven. M.i. is het beter onderzoek af te wachten, af te ronden, meer definitieve correctiekaart maken en dan pas overgaan. Zou dan betekenen dat we in de tussentijd nog even met de tussenoplossing zullen blijven werken.

Wat hebben we nu in handen om de methode aan te passen? Het enige dat we nog kunnen doen (gisteren met [redacted] 5.1.2e besproken) is kijken de onzekerheid in de gekalibreerde kaart. Als die echt veel beter is zonder zee emissie zou dat een argument kunnen zijn om de zee emissie er uit te laten.

De zee emissie van [redacted] 5.1.2e was een praktische fix van een groot gat met interpretatie. De interpretatie blijkt niet te kloppen maar de praktische fix werkt nog redelijk. Ik vind het erg riskant om zonder onderbouwing over te stappen op aan andere fix die wellicht volgend jaar weer anders is.

NB: als je een factor 2 omhoog rekent door een emissie te postuleren of door een model te verdubbelen maakt m.i. voor de beeldvorming niet zoveel uit. In beide gevallen snap je de helft niet.

Groeten

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e
[redacted] 5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)

[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: woensdag 8 september 2021 09:06

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Ammoniak van zee

Hoi allen,

Blijkbaar loopt er binnen GCN/GDN-traject dus geen activiteit die kijkt hoe het gat tussen berekening en meting ammoniak "gedicht" kan worden. In mijn ogen hoort dat daar wel of anders in een onderdeel bij project Aeries-monitor of beter een gecombineerde activiteit vanuit beide projecten.

Lijkt mij goed dat daar nu dus wel over gesproken gaat worden want volgens mij start 15 okt GCN/GDN-traject waarin alle aanpassingen aan model/methode vastgesteld moeten zijn? Dat is dan kort dag.

Maar wat is nu wijsheid mbt correctie? Vorig jaar hebben wij besloten geen al te grote verandering te laten gebeuren en hebben de depositiekaart tgv zee-emissies opgeteld bij meetcorrectie. Dit is dus eigenlijk geen wenselijk situatie. Het meest zuivere zou zijn om de meetcorrectie toe te passen zoals we dat overal doen, zie de kaartjes van [redacted] 5.1.2e. Echter, er loopt nu onderzoek naar oorzaken van het gat. Dat kan leiden tot verschillende aanpassingen zowel in metingen, berekeningen en emissies. De correctiekaart wordt dan weer anders. Het onderzoek loopt nog en zal zeker niet voor komend GCN/GDN uitsluitsel geven. M.i. is het beter onderzoek af te wachten, af te ronden, meer definitieve correctiekaart maken en dan pas overgaan. Zou dan betekenen dat we in de tussentijd nog even met de tussenoplossing zullen blijven werken.

Ik laat initiatief nu verder bij projectleiders [redacted] 5.1.2e.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: dinsdag 7 september 2021 09:08

To: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e

< 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Ammoniak van zee

Hoi 5.1.2e (e.a.),

Volgens mij hebben we het over twee verschillende dingen (die wel veel op elkaar lijken en met elkaar te maken hebben *):

1. Is er ammoniak uit/van/op zee? Antwoord: nee, in elk geval niet in de mate waar we tot nu toe vanuit gingen. Vervolg vraag: wat is het dan wel? Zijn we op dit moment naar aan het kijken
2. Hoe dan om te gaan met 'het gat'? Volgens mij is dit het punt waar 5.1.2e het over heeft. De vorige ronde is nog de ruimtelijke verdeling gebruikt o.b.v. de NH3 van zee bijdrage. Echter, we weten nu wel dat dat eigenlijk niet terecht is. Maar wat dan wel? Hoe daar mee om te gaan is geen onderwerp in 'mijn project' en ligt m.i. meer op 'jullie tafel' (maar misschien dat ik dat verkeerd zie).

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: dinsdag 7 september 2021 08:47

To: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e

< 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Ammoniak van zee

Hoi 5.1.2e,

Alles klopt maar de slotzin zie ik anders.

"We hebben toen gezegd dat we hier nog beter naar zouden moeten kijken, maar dit is volgens mij nergens op een agenda beland....."

Er is een apart project van 5.1.2e om ammoniak van zee te bekijken. Als daar iets bruikbaar uitkomt dan nemen we dat natuurlijk graag mee.

Wij hadden wel bedacht dat het voor de validatie nuttig zou zijn om wat meer meetpunten in Friesland te hebben omdat daar de verandering groot was met niet zoveel meetpunten om e.e.a. te controleren. De meetstrategie zit je toch zelf bovenop *.

Groeten

5.1.2e

5.1.2e

Senior Onderzoeker

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 6 september 2021 21:22

To: 5.1.2e @rivm.nl> 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl> 5.1.2e @rivm.nl> 5.1.2e

< 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Ammoniak van zee

Hoi 5.1.2e, e.a.,

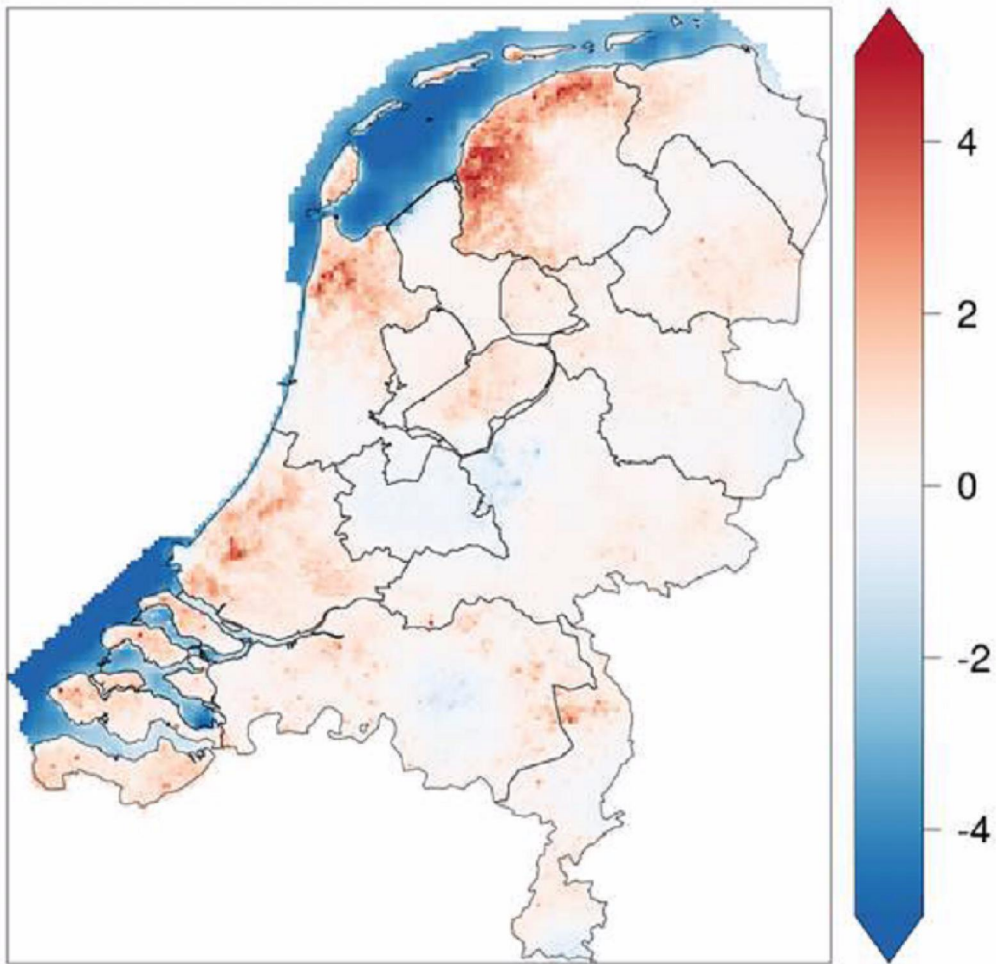
Het lijkt me aan GDN/AERIUS om te beslissen hoe we hier uiteindelijk mee om willen gaan.

Volgens mij hadden we vorig/afgelopen jaar al besloten om de 'ammoniak uit/van zee' al niet meer in de GDN2021 en AERIUS Monitor 2021 als broncategorie op te nemen (zie ook GCN rapport), zoals ook 5.1.2e hieronder opmerkt. Dus dat lijkt me wel duidelijk.

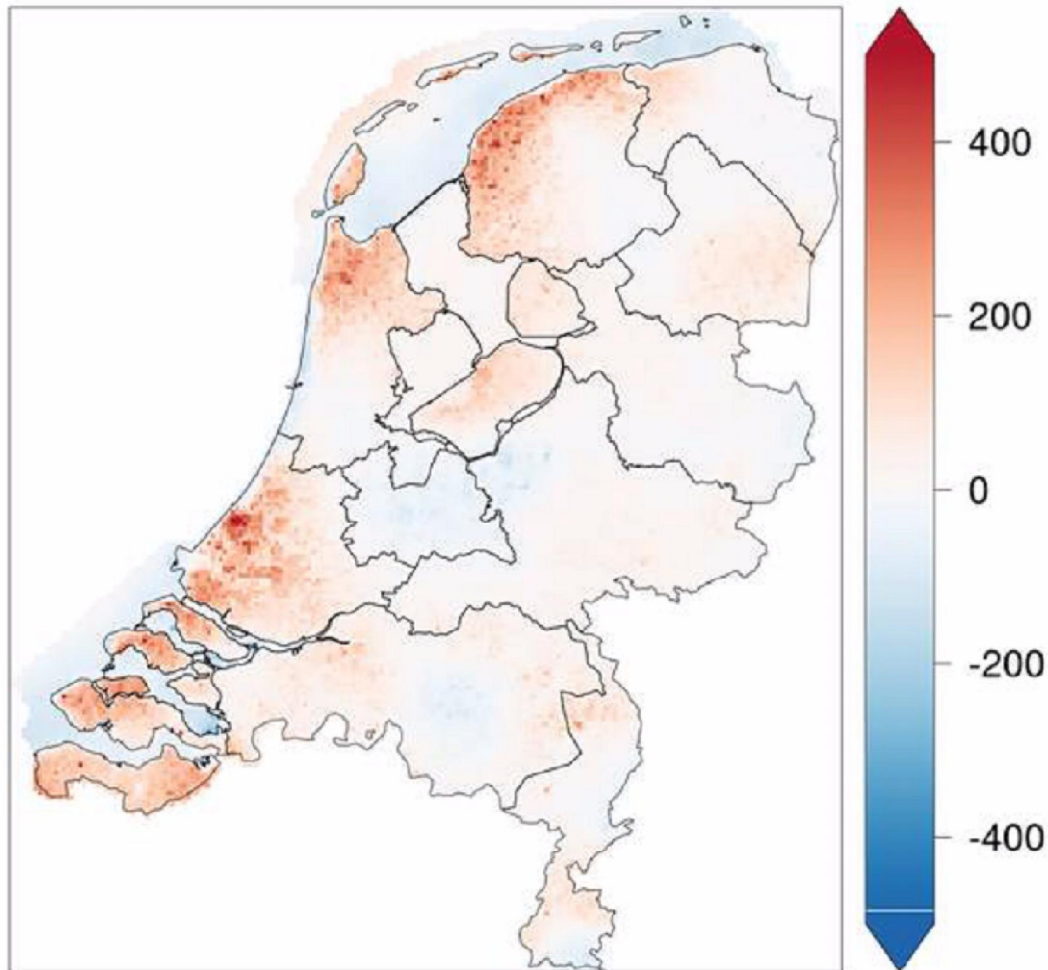
We hebben nog wel de zee-emissies als aparte post doorgerekend, maar uiteindelijk de bijdrage bij de meetcorrectie opgeteld.

Ik heb vorig jaar uitgezocht wat het effect zou zijn als we zouden rekenen zonder zee-emissies en alles in de ruimtelijke kalibratie zouden stoppen, maar dat leidde tot grote verschillen in de kuststrook en dat was de reden dat we dat we dat niet meteen op die manier wilden invoeren (zie onderstaande plaatjes (links concentratie; rechts droge depositie)).

concentratie verschil na correctie incl. zee - excl. zee 2019 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

verschil droge NHx depositie na correctie incl. zee - excl. zee 2019 [mol/h]

We hebben toen gezegd dat we hier nog beter naar zouden moeten kijken, maar dit is volgens mij nergens op een agenda beland.....

Groeten,

5.1.2e
Van: 5.1.2e @rivm.nl>
Verzonden: maandag 6 september 2021 15:06
Aan: 5.1.2e @rivm.nl>
CC: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>
Onderwerp: RE: Ammoniak van zee

Inderdaad onderdeel meetcorrectie. Is nu ook in GCN/GDN (<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0068.pdf>). Waar ik overigens zie dat het daar nog 'uit zee' is genoemd, macht der gewoonte...

Met vriendelijke groet,

5.1.2e | 06 5.1.2e
From: 5.1.2e @rivm.nl>
Sent: maandag 6 september 2021 11:54
To: 5.1.2e @rivm.nl>
Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>
Subject: Ammoniak van zee

5.1.2e,
 Komt in de komende AERIUS Monitor 2021 al de 'Ammoniak van zee' verrekend met de meetcorrectie? Of komt dat pas eind 2022 naar buiten in AERIUS Monitor?

Dit in verband met de haast rond een rapport van 5.1.2e over dit onderwerp

Vriendelijke groet,

5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e 5.1.2e @rivm.nl
From: 5.1.2e
Sent: Mon 11/22/2021 4:43:11 PM
Subject: RE: Ammoniak van Zee
Received: Mon 11/22/2021 4:43:13 PM
[nh3 uit zee 22 april v5.pptx](#)

Hierbij de presentatie van april van dit jaar. Let vooral even op slides 23 t/m 26. Voor Meijndel en Texel staan daar de voorbeelden van met/zonder ammoniak uit zee en meetcorrectie.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: maandag 22 november 2021 12:38

To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Ammoniak van Zee

Even voor de goede orde: dat is toch zo ongeveer wat we hier opgeschreven hebben? -

<https://www.rivm.nl/stikstof/actueel#kustgebied>

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 22 november 2021 12:29

To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: Ammoniak van Zee

Hoi 5.1.2e,

Ik heb 5.1.2e gesproken over hun vragen.

Ten aanzien van Ammoniak van Zee is hij heel blij met twee redenaties:

1. Tot voor kort werd wetenschappelijk aangenomen dat de gemeten ammoniak te verklaren was door ammoniak uit zee. De afgelopen jaren is dit wetenschappelijk ter discussie komen te staan. Het RIVM heeft nu geoordeeld op basis van deze discussie dat het niet meer wetenschappelijk verantwoord is om ammoniak uit zee als bron te benoemen. Daarmee is het onbekend waar deze ammoniak vandaan komt en wordt het volgens de afgesproken methode toegevoegd aan de meetcorrectie waar alle gemeten stikstof die niet door een bron te verklaren is ingestopt
2. Relatief neemt per sector de bijdrage toe door deze aanpassing. Maar de bijdrage van de landbouw aan de overschrijding in de natuurgebieden in molen blijft ongewijzigd. Daarmee blijft de effectiviteit van het aanpakken van bronnen ongewijzigd.

Nemen jullie dat mee in de redeneerlijn die we aan het eind van de dag proberen naar 5.1.2e te sturen?

Dank alvast.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, MIL/SPA, Bilthoven

+31-6 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Fri 11/27/2020 1:02:30 PM
Subject: RE: ammoniak van zee
Received: Fri 11/27/2020 1:02:31 PM

Hoi [redacted] 5.1.2e ,
 OK, maar dat komt dan via de ER ook vanzelf in onze berekeningen. Is dit veel meer dan in vorige jaren?
 Groeten

[redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)
 +31 6 [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: vrijdag 27 november 2020 13:59

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e
 <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: ammoniak van zee

Hoi [redacted] 5.1.2e ,
 Ben er nog niet helemaal van overtuigd dat dit een doodlopend spoor is. In de ER is er namelijk een post NH3 vanuit zeescheepvaart (in totaal 10 ton, geloof ik dat [redacted] 5.1.2e aangaf).
 Het methoderapport voor verkeer & vervoer (Geilenkirchen et al. 2020) geeft voor NH3 ook emissiefactoren voor zeescheepvaart (iets van 0,01 gram NH3 / kg brandstof).
 Groet, [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: vrijdag 27 november 2020 13:48

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e
 <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: FW: ammoniak van zee

Hoi collega's,
 [redacted] 5.1.2e vindt het dus onwaarschijnlijk dat de NH3 uit de zeescheepvaart komt. Dat spoor lijkt dood te lopen.
 Ik heb nog een nabrander. Als we de NH3 uit zee weglaten gebeurt er ook iets met de SIA en de natte depositie.
 Hoe pakt dat uit tov de metingen?

Groeten

[redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)
 +31 6 [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e @tno.nl>

Sent: vrijdag 27 november 2020 12:15

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e @pbl.nl) <[redacted] 5.1.2e @pbl.nl>; [redacted] 5.1.2e
 <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: ammoniak van zee

Hallo [redacted] 5.1.2e ,
 Het lijkt mij onwaarschijnlijk dat NH3 van zeeschepen komt.
 Ik zou denken aan een veranderende cultuur van algen, wieren, en bacteriën, in combinatie met watertemperatuur en voedingstoffen, als de oorzaak.
 Met vriendelijke groeten,

[redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e, TNO, E: [redacted] 5.1.2e @tno.nl, T: +31 6 [redacted] 5.1.2e, visit: Anna van Buerenplein 1, 2595 DA Den Haag, post: PO Box 96800, 2509 JE The Hague, The Netherlands.

From: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: Thursday, 26 November 2020 16:24

To: [redacted] 5.1.2e @tno.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pbl.nl) <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pbl.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>

Subject: ammoniak van zee

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Dank je. Ik zal de SRM emissiefactoren op de agenda zetten. Wil jij het inleiden?

Een heel andere vraag. Er lijkt een onbekende ammoniak bron bij de zee te zijn. We hebben een tijdje gedacht dat het wellicht uit zee komt maar die theorie wordt nu net meer zo waarschijnlijk geacht. Bij het speuren naar alternatieven kwam de zeescheepvaart met ad blue in beeld.

Vorig jaar heb je enorme veranderingen laten zien in de NH3 emissies van bepaalde vrachtwagens. Speelt dit mogelijk ook bij scheepsmotoren en zo ja zit dat al in de cijfers van de ER?

Groeten

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)

+31 6 [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] @tno.nl>

Sent: woensdag 25 november 2020 20:05

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @pbl.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>

Subject: RE: emissies fijnstof mobiliteit

Hallo [redacted] 5.1.2e,

Het is wellicht belangrijk in de vergadering even te hebben over SRM emissiefactoren voorbij 2030 voor lenW op basis van WLO (met PBL), en de mogelijke opdracht voor AERIUS emissiefactoren die meeloopt met GCN/GDN/SRM2021.

Condensables: beperkt tot water/ammoniak hydraten en koolwaterstoffen in de C5-C15 range. Koolwaterstoffen met een aandeel PAKs direct vanuit de brandstof (10% in diesel, 35% in benzine). (Aldehydes, etc. vanuit zuurstofrijke brandstoffen lijkt zeer beperkt.)

Met vriendelijke groeten,

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

TNO, E: [redacted] 5.1.2e [redacted] @tno.nl, T: +31 6 [redacted] 5.1.2e, visit: Anna van

Buierenplein 1, 2595 DA Den Haag, post: PO Box 96800, 2509 JE The Hague, The Netherlands.

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>

Sent: Wednesday, 25 November 2020 16:29

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] @tno.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @pbl.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>

Subject: RE: emissies fijnstof mobiliteit

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Dank voor je informatie!

Weet je ook iets over mogelijke condensables?

Nog iets heel anders, heb je voor het GCN/GDN stikstof overleg nog nieuwe informatie over verkeersemisies die we moeten agenderen?

Groeten

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)

+31 6 [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] @tno.nl>

Sent: woensdag 25 november 2020 14:49

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pbl.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl>

Subject: RE: emissies fijnstof mobiliteit

Hallo [redacted] 5.1.2e,

Zie onder andere: <https://repository.tudelft.nl/view/tno/uuid%3Ae57c3251-1c9f-4a37-b381-6c0baa82895e>

Ja, uitlaatemisies bestaan bijna volledig uit EC en OC. Andere componenten, zoals zwavel, mineralen en metalen komen nagenoeg niet meer voor in uitlaat PM (PM-EC ~ OC).

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e

TNO, E:

5.1.2e

@tno.nl

T: +31 6

5.1.2e

, visit: Anna van

Buerenplein 1, 2595 DA Den Haag, post: PO Box 96800, 2509 JE The Hague, The Netherlands.

Van: 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: Monday, November 23, 2020 3:04 PM

Aan: 5.1.2e @pbl.nl>

CC: 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: emissies fijnstof mobiliteit

Hoi 5.1.2e,

We zijn ons aan het verdiepen in de bijdrage van organisch materiaal in PM10. Een vraag daarbij is of en hoeveel organisch materiaal nu al in de emissies zit, bijvoorbeeld voor wegverkeer.

De NL verbrandingsemissies voor PM2.5 (en PM10) waren in 2018 1.27 kT

De NL verbrandingsemissies voor EC waren in 2018 0.67 kT

Is het verschil tussen die twee voor een belangrijk deel toe te schrijven aan organisch materiaal?

Bij het houtrook zijn de condensables een belangrijk issue. Weet jij of dit bij verkeersemissies ook een rol kan spelen?

Groeten

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Centrum Milieukwaliteit (RIVM-MIL)

+31 6 5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. TNO accepts no liability for the content of this e-mail, for the manner in which you use it and for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
From: 5.1.2e
Sent: Tue 5/17/2022 8:05:14 PM
Subject: RE: Ammoniak van Zee
Received: Tue 5/17/2022 8:05:15 PM

Jazeker, alles is serieus genomen

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Datum: 17 mei 2022 om 18:14:01 CEST
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: RE: Ammoniak van Zee

is er nog iets met mijn opmerkingen gedaan?
of zie ik dat over het hoofd?

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 17 mei 2022 17:29
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: Ammoniak van Zee

Hoi collega's,
Ik wilde idd check door 5.1.2e en zat in overleg met TNO dus het lukte me net om eerder te reageren. Allen dank. Dit is wat mij betreft de definitieve versie.
Dus hij mag geplaatst, niet als Nieuwsbericht. De link zou ik graag op de mail hebben, kan dat? Dan kunnen we dit doorgeven aan LNV, zij kunnen dan hier naar verwijzen.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 17 mei 2022 16:55
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: Ammoniak van Zee

Hoi 5.1.2e,
Hierbij mijn commentaar terug op de punten van 5.1.2e.
Zoals verzocht ook even cc 5.1.2e
Groet 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 17 mei 2022 15:55
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: Ammoniak 5.1.2e

Allen,
Vanmorgen heeft 5.1.2e een aangepaste versie gestuurd, waar 5.1.2e inmiddels naar heeft gekeken. Een drietal inhoudelijke zaken moeten nog door 5.1.2e worden aangevuld. Zij heeft de laatste versie. Voor de volledigheid stuur ik deze versie even mee, dan zien jullie waar het om gaat.
Mooie dag en hartelijke groet,

5.1.2e

Aanwezig op: 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Verzonden: dinsdag 17 mei 2022 15:48
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: FW: Ammoniak van Zee

Willen jullie 5.1.2e beantwoorden? Ik zit nu in overleg

Hartelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Datum: 17 mei 2022 om 15:38:12 CEST

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>, 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: FW: Ammoniak van Zee

Ha 5.1.2e,

Wachten we nog op iets (op 5.1.2e?) om te publiceren?

Vriendelijke groet,

5.1.2e

RIVM, Centrum Milieukwaliteit

T 030-274 5.1.2e | M 06- 5.1.2e | www.aerius.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@bij12.nl>

Verzonden: dinsdag 17 mei 2022 12:15

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: Ammoniak van Zee

Ha 5.1.2e,

Is het document al gepubliceerd? Provincies kunnen het niet vinden namelijk.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Adviseur AERIUS

Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht | www.bij12.nl

M +31 (0)6 5.1.2e | E 5.1.2e@bij12.nl

Werkt voor provincies

Volg ons op [LinkedIn](#) en [Twitter](#).

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 16:31

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@bij12.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: Ammoniak van Zee

Dag 5.1.2e,

Maandag eind van de dag willen we het volgende document op onze website publiceren.

Netjes om dit vooraf aan de provincies te melden. Neem jij dit op je?

Vriendelijke groet,

5.1.2e

RIVM, Centrum Milieukwaliteit

T 030-274 5.1.2e | M 06- 5.1.2e | www.aerius.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

To: 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl; 5.1.2e 1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl; 5.1.2e 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @
Cc: 5.1.2e 2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @rivm.nl
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Tue 11/16/2021 2:01:54 PM
Subject: RE: ammoniak van zee: vragen vanuit IPO.
Received: Tue 11/16/2021 2:01:55 PM

5.1.2e [redacted]

Belangrijk om te realiseren: ammoniak was een prachtige bliksemafleider voor het beleid _ het komt van buiten en wij kunnen er niets aan dien. Die bliksemafleider is nu (deels) weggenomen.

Vriendelijke groet,

5.1.2e [redacted]

RIVM, Centrum Milieukwaliteit

T 030-2745.1.2e [redacted] M 06-5.1.2e [redacted] www.aerius.nl

Van: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 16 november 2021 14:22

Aan: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>; 5.1.2e [redacted]

<5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

CC: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: RE: ammoniak van zee: vragen vanuit IPO.

Hoi 5.1.2e [redacted],

Bij eerste punt: weten we nu zeker dat dat zo zit?

Ik vind de alinea over de negatieve/positieve correcties niet echt duidelijk er vraag me af of we dat moeten doen. Zou het weghalen.

Verder zie ik in de oplegger van 5.1.2e [redacted] de volgende kop bij onderdeel 3:

Ammoniak uit zee is nu geen aparte categorie meer, kan grote gevolgen hebben voor kustprovincies

Dit is echt het verkeerde beeld. Hier moeten we wat van zeggen. Het maakt niets uit voor provincies. Immers de knoppen waar zij aan kunnen draaien veranderen niet. Dat moeten we zeggen.

In die alinea staat ook:

"Omdat ammoniak van zee in de praktijk niet door beleid te beïnvloeden is heeft dit wel als gevolg dat de impact van eventueel nieuw beleid wordt vergroot."

Deze zin begrijp ik niet en geeft m.i. beleidsmakers een verkeerd beeld. Nogmaals hun te beïnvloedde deel verandert niet.

Groet,

5.1.2e [redacted]

From: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Sent: dinsdag 16 november 2021 13:43

To: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: ammoniak van zee: vragen vanuit IPO.

In overleg met 5.1.2e [redacted] kom ik tot de volgende tekst voor 5.1.2e [redacted]. Graag jullie reactie of het zo weg kan

Vanuit IPO voor het stuk wat naar de AC en BC gaat de volgende vragen over Ammoniak van Zee:

- Als RIVM niet goed weet waar de ammoniak vandaan komt waarom dan wel een verdeling over de bekende bronnen met een correctie. Dat is toch arbitrair, want we weten de bron toch niet, en dan is het toch onduidelijk waar we ons bronbeleid op moeten richten.
- RIVM zou dit najaar een studie gereed hebben naar de oorzaken van ammoniak van zee, is dat al klaar?

Ammoniak die in het meetnet wel wordt gemeten maar via de modellen niet wordt berekend vat het RIVM onder de 'meetcorrectie'. Daarbij kan de correctie zowel positief als negatief zijn.

Zolang de bron van de depositie onbekend is maakt de meetcorrectie daarbij geen onderdeel uit van de taartdiagram waarin de bron van de depositie procentueel wordt weergegeven WETEN WE DIT NU ZEKER?

PROCENTUEEL VERANDERT HET TOCH WEL? OMDAT WE ALLES OP DE VERKLAARDE DEPOSITIE BETREKKEN? ZIE OOK TEKST IN OPLEGGER 5.1.2e [redacted] En wordt ze ook niet meegenomen in de gerapporteerde depositie per sector.

In april van dit jaar bracht RIVM de notitie [Onderzoek naar ammoniak van zee](#) naar buiten (o.a. via de samenwerkingsdagen met de provincies) met de boodschap dat de herkomst van deze post op basis van de huidige inzichten onbekend is: het kan veroorzaakt worden door een onderrapportage van een emissiebron van een sector of land, van een te laag berekende depositie door het model, door een fout in de metingen of door een combinatie van deze factoren.

Wanneer er geen onderbouwde informatie van de herkomst beschikbaar is wordt depositie een onderdeel van de 'meetcorrectie'.

Op veel plaatsen langs de kust was er overigens in het verleden sprake van een negatieve meetcorrectie: het model berekende in het Noorden een **hogere concentratie** meer emissies dan dat er werd gemeten. Door ammoniak van zee in de meetcorrectie op te nemen werd de meetcorrectie op die locaties dus juist minder groot of veranderde van een negatief getal in een positief getal.

Voor het beleid is een grote meetcorrectie natuurlijk vervelend en leidt tot onzekerheid over de aanpak. Het RIVM probeert met aanvullend onderzoek de meetcorrectie te verkleinen. In dit geval vergt dit een meetcampagne waarbij pas na het meten over alle seizoenen van een jaar conclusies getrokken kunnen worden – naar verwachting in 2022.

Voor het eind van 2021 zal het RIVM wel de stand van zaken van dit onderzoek rapporteren.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

RIVM, Centrum Milieukwaliteit

T 030-274 5.1.2e, M 06- 5.1.2e, www.aerius.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 16 november 2021 11:15

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: ammoniak van zee: vragen vanuit IPO.

Hoi 5.1.2e (e.a.),

V.w.b. de studie naar 'de oorzaken': er komt een notitie met daarin de stand van zaken van het onderzoek. (ook besproken in dat overleg waar 5.1.2e ook bij was). Die notitie met de Stavaza is bijna klaar. Het onderzoek naar de oorzaken duurt nog wel even (o.a. vanwege de in te zetten extra metingen).

Ik moet zeggen dat ik het eerste punt niet helemaal snap. Wat staat daar nu eigenlijk? In mijn beleving verdelen we helemaal niets 'evenredig over de sectoren' (toch?).

De berekening van de bronbijdrage gebeurt m.i. op basis van de berekende depositie. Daarnaast heb je dan nog de totale depositie (berekend + meetcorrectie), waarbij de meetcorrectie een post is waarvan we dus niet weten waar het vandaan komt.

Dat dit her en der voor verwarring zorgt, kan ik me voorstellen. Maar volgens mij is dit momenteel de gevolgde procedure. (maar hoor het graag wanneer ik het verkeerd begrepen heb *).

Voor wat betreft dat punt overgang van negatieve naar positieve correctie: dat heeft er o.a. mee te maken dat de bijdrage uit zee in het verleden 'geconstrueerd' is als meetcorrectie. Voor dat moment (2014 of zo) ging dat goed. Echter, in plaats van die 'meetcorrectie' elk jaar opnieuw vast te stellen, is het vastgezet op een bepaalde hoeveelheid 'emissie vanuit zee'. Met name voor de laatste jaren zie je dat deze correctie eigenlijk te hoog is en er daarom via de calibratie t.b.v. de huidige meetcorrectie voor verschillende locaties langs de kust naar beneden geschaald moet worden.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: dinsdag 16 november 2021 10:59

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: ammoniak van zee: vragen vanuit IPO.

5.1.2e, 5.1.2e

Vanuit IPO voor het stuk wat naar de AC en BC gaat de volgende vragen over Ammoniak van Zee:

- Als RIVM niet goed weet waar de ammoniak vandaan komt waarom dan wel een verdeling over de bekende bronnen met een correctie. Dat is toch arbitrair, want we weten de bron toch niet, en dan is het toch onduidelijk waar we ons bronbeleid op moeten richten.
- RIVM zou dit najaar een studie gereed hebben naar de oorzaken van ammoniak van zee, is dat al klaar?

Op de eerste zou mijn antwoord zijn:

Ammoniak die in het meetnet wel wordt gemeten maar via de modellen niet wordt berekend vat het RIVM onder de meetcorrectie.

De herkomst van deze ammoniak is onbekend: het kan een onderrapportage zijn van een emissiebron van een sector of een te laag berekende depositie door het model. Zolang er geen informatie van de herkomst beschikbaar is wordt ze evenredig over de sectoren verdeeld.

Op veel plaatsen langs de kust was er overigens in het verleden sprake van een negatieve meetcorrectie: het model berekende meer emissies dan dat er werd gemeten. Door ammoniak van zee in de meetcorrectie op te nemen werd de meetcorrectie op die locaties dus minder groot of veranderde van een negatief getal naar een positief getal.

Verder heb ik onderstaande tabel eventueel over M20 met de meetcorrecties voor de gebieden met meer dan 50 mol Ammoniak van zee en als bijlage het kaartje met de meetcorrectie over M21:

Depositie Ammoniak uit zee en de

%

Rijlabels	Ammoniak uit zee	Meetcorrectie oud	Meetcorrectie nieuw incl. ammoniak van zee	Totale depositie	O
Duinen Vlieland	379	-127	252	830	
Duinen Terschelling	332	-116	216	843	
Grevelingen	324	94	418	1521	
Duinen Ameland	301	-105	196	945	
Voornes Duin	299	132	431	1590	
Duinen Den Helder-Callantsoog	293	5	298	986	
Manteling van Walcheren	284	164	448	1512	
Duinen Schiermonnikoog	269	-101	168	1122	
Kop van Schouwen	266	81	347	1249	
Duinen en Lage Land Texel	260	-49	211	824	
Schoorlse Duinen	257	23	280	1190	
Zwanenwater & Pettemerduinen	236	20	256	1001	
Duinen Goeree & Kwade Hoek	235	60	295	1147	
Noordhollands Duinreservaat	232	9	241	1176	
Solleveld & Kapittelduinen	213	62	275	1289	
Westduinpark & Wapendal	204	76	280	1434	
Noordzeekustzone	200	-84	116	756	
Coepelduynen	186	4	190	1025	
Kennemerland-Zuid	176	-10	166	1121	
Meijendel & Berkheide	175	33	208	1202	
IJsselmeer	162	-58	104	809	
Krammer-Volkerak	161	72	233	1357	
Waddenzee	155	-76	79	675	
Zwin & Kievittepolder	152	193	345	1246	
Voordelta	129	2	131	738	

Oosterschelde	124	52	176	1360118
Brabantse Wal	70	330	400	2246
Yerseke en Kapelse Moer	70	150	220	1342
Polder Westzaan	64	-11	53	1286
Groote Wielen	52	-83	-31	1034

Vriendelijke groet,
 5.1.2e

RIVM, Centrum Milieukwaliteit
 T 030-274 5.1.2e M 06- 5.1.2e, www.aerius.nl

To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@wur.nl]
 Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl]
 From: [redacted] 5.1.2e
 Sent: Fri 9/17/2021 9:37:18 AM
 Subject: RE: balansen
 Received: Fri 9/17/2021 9:37:19 AM

Hallo [redacted] 5.1.2e,

Om er voor te zorgen dat een niet laminaire flow de metingen niet te veel verstoord is er bij de gradko buisjes voor ammoniak een filter voor de mond van de buisjes geplaatst. Je zou kunnen denken dat dat bedoeld is om ongewenste dingen buiten te houden (is ook inderdaad een aardige bijkomstigheid), maar het is met name voor dat aspect van die laminaire flow bedoeld.

Vanwege het feit dat de NO2 buisjes aan de onderkant open moeten blijven (en vanwege een stukje chemie t.g.v. direct zonlicht) zijn die buisjes in een shelter geplaatst. (heb je misschien gezien op de dijk aan de oostkant van het Zwanenwater)

Wanneer de meetopstelling midden in een meeuwenkolonie staat, lijkt dat inderdaad minder optimaal. Echter, het is wel een realistische situatie en ook dat moeten wij in beeld brengen.

Het is misschien wel goed om te beseffen dat we voor o.a. onze correctie gebaseerd is op meerdere meetlocaties. Je hebt het dan over meerdere locaties en dan ook nog eens een gemiddelde voor een jaar. Hierdoor zullen eventuele 'problemen' bij een individuele meetlocatie en/of voor een afzonderlijke meetmaand niet direct doorwerken in onze uiteindelijke resultaten.

V.w.b. die verschillende eenheden voor die balansen en data: met je eens dat het er daardoor inderdaad niet makkelijker van wordt. We hebben natuurlijk alleen onze eigen data (en de manier waarop we er over rapporteren) in de hand. Hoe anderen dat doen, is vervolgens aan de andere partijen.

Die balansen gaan uit van het volgende:

- Emissie in Nederland is uitgangspunt
- Daarvan komt een deel weer terecht in Nederland zelf en de rest van de emissie is Export
- Van de totale depositie op Nederland is een deel dus afkomstig uit Nederlandse bronnen en de rest van de depositie in dan Import

Wanneer je deze uitgangspunten op het linkerrijtje van de PBL getallen loslaat, zul je zien dat de import niet zoveel meer afwijkt van die volgens TNO/EMEP.

Tegelijkertijd is ook duidelijk dat je o.b.v. die getallen de export niet kunt bepalen, aangezien de emissiegetallen niet genoemd zijn.

De getallen in het rechterrijtje lijken een (bijna) vaste verhouding met de depositiegetallen in het linkerrijtje te hebben, hetgeen vreemd is. Dit omdat namelijk de verhouding tussen import/export voor NH3 en NOx wezenlijk anders is. Heb het vermoeden dat er met de afleiding van die exportgetallen iets niet goed gegaan is. Weet echter niet wat, aangezien ik geen idee heb wat de oorsprong van dat rechter rijtje is. (ook niet van het link rijtje trouwens, maar vermoed dat dat uit een GCN/GDN rapport overgenomen is – weet alleen niet welke)

Groet, [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted]@wur.nl>

Sent: vrijdag 17 september 2021 09:19

To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: balansen

Goedemorgen [redacted] 5.1.2e,

Ik heb de foto's gisteren ook aan een expert van het NIOZ laten zien die regelmatig dit soort metingen op zee uitvoert. Hij is zeer verbaasd over jullie manier van meten (zacht uitgedrukt). Volgens hem moet je bij diffusie of invang processen altijd zorgen voor een laminaire flow langs de mond van de meetopstellingen. Zij doen dit door twee parallelle ronde plaatjes in de opstelling op te nemen. Hij liet mij foto's zien. Als er vragen zijn is hij bereid dit verder te bespreken.

En wat die prikkers betreft. De meetopstelling staat midden in een meeuwen kolonie. Dat lijkt mij ook niet echt optimaal.

Wat die getallen betreft. Ik wordt wel moe van het feit dat er aldoor verschillende eenheden worden gebruikt. Dat maakt vergelijking wel erg moeilijk. Ik ben gisteren op zoek geweest naar de PBL bron van mijn getallen die ik uit een tabel heb overgenomen. Maar kan het helaas nog niet vinden. Wel veel andere rapporten gevonden en dan verbaast het mij steeds meer wat een enorme variatie er in die tabellen zit. Niet alleen in eenheden maar ook in absolute waarden. Soms is het mogelijk terug te voeren naar verschillende jaren, maar het blijft een ratjetoe. Ook dit verdient aandacht.

En wat het verschil in de modellen betreft. Als het linker rijtje in mijn tabel van de PBL getallen wel klopt staat daar 340 mol/ha/jr als input uit het buitenland terwijl in de TNO figuur 10,6 kgN/ha/jr, zijnde 757 mol/ha/jr staat. Wat verklaart dit verschil? En wat zijn jullie getallen voor het rechter rijtje?

Ik heb naar aanleiding van ons gesprek de tekst in het langere stuk nu wat aangepast en zal het straks naar de deelnemers van de vergadering op dinsdag sturen

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Em.Prof.Dr. 5.1.2e

HAME/NIOZ/WUR-AEW

0317-5.1.2.e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: Friday, 17 September 2021 08:58

To: 5.1.2e @wur.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: balansen

Goedemorgen 5.1.2e,

Dank voor de foto's. Helemaal duidelijk – zoals al aangegeven heeft het scheefhangen van het buisje in dit geval geen effect.

Het feit dat de paal volgepoept is, mogelijk wel. Ik begrijp ook niet waarom er niet nog even 2 extra sets 'prikkers' bovenop gezet zijn.

Wat betreft die vergelijking met het TNO-model en voor het begrip: vertaling van GgN naar mol/ha/jaar kan alleen wanneer je het oppervlak kent waarmee gerekend wordt. Wij hebben 41.543 km² gebruikt, hetgeen hetzelfde oppervlak is als gehanteerd voor het TNO plaatje.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e @wur.nl>

Sent: donderdag 16 september 2021 18:33

To: 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: balansen

Beste 5.1.2e,

Dank voor deze informatie. Ik zie dat het aardig gelijk ligt maar snap het ten opzichte van de vorige tabellen niet. Ik weet niet hoe ik de GgN vertaal naar mol/ha/jaar. Maar ben wel een beetje moe.

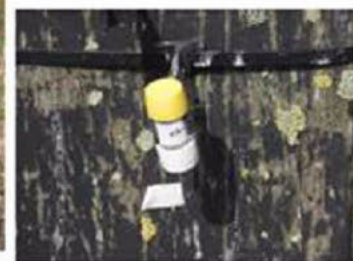
Ik heb de vergelijking met het TNO-model uit het stuk gehaald, want vind het niet interessant voor de werkelijke vraag, de meetcorrectie versus het meetartefact.

Hierbij de foto's die ik gisteren bij paal 9 maakte.

Een vol gepoepte paal met een scheef hangend buisje er aan.

Bij Paal 9 Texel

Verder geen commentaar.

Groeten,

5.1.2e

Em.Prof.Dr. 5.1.2e

HAME/NIOZ/WUR-AEW

0317-5.1.2.e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: Thursday, 16 September 2021 18:04

To: 5.1.2e @wur.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: balansen

Hallo 5.1.2e,

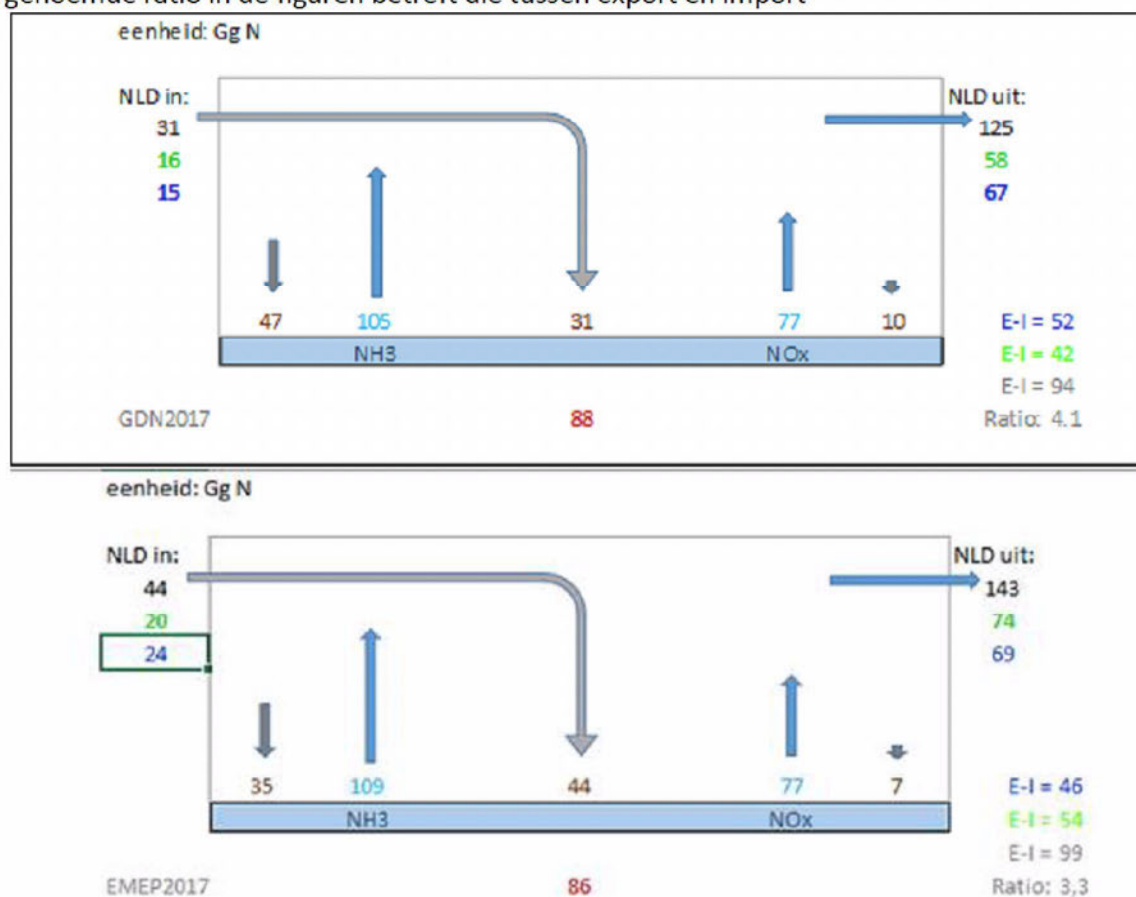
Naar aanleiding van ons overleg stuur ik je hierbij nog even de toegezegde vergelijking tussen de OPS/GDN (waar de RIVM/PBL getallen op gebaseerd zijn: boven) en de EMEP (waar de TNO getallen op gebaseerd zijn: onder) zien. Deze getallen zijn gebaseerd op dezelfde getallen en voor hetzelfde jaar. De vergelijking van export-import van stikstof in OPS en EMEP laat verschillen zien in de bijdrage van stikstofdepositie in respectievelijk binnenland en buitenland:

OPS laat meer stikstof van Nederlandse emissies neerslaan op de Nederlandse bodem dan EMEP; EMEP laat meer stikstof van buitenlandse emissies neerslaan op Nederlandse bodem (zie onderstaande figuur).

Volgens mij zijn de plaatjes op zich vrij duidelijk:

- Emissie – pijlen omhoog
- Depositie – pijlen naar beneden (combi van NH₃ – groen, NO_x – blauw en import – grijs)
- Import – grijze pijl
- Export – blauwe pijl

De genoemde ratio in de figuren betreft die tussen export en import

Figuur 1 de stikstof balans figuren zoals getoond voor Cie Hordijk aan de hand van GDN en EMEP berekeningen.

Laat me weten wanneer je hier nog vragen over hebt.

Groet, 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

dr. ing. 5.1.2e
5.1.2e

Centrum Milieukwaliteit

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

(bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven)

M 06 - 5.1.2e | T 030 – 274 9111 (algemeen)
E 5.1.2e @rivm.nl | www.rivm.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

To: [5.1.2e]@rivm.nl
Cc: [5.1.2e]@rivm.nl
From: [5.1.2e]
Sent: Wed 2/26/2020 8:35:14 AM
Subject: RE: Bijdragen sect natuur
Received: Wed 2/26/2020 8:35:15 AM

Onverklaard is de meetcorrectie (staat in de tabel als bijdragen in mol). Op aangeven van [5.1.2e] hebben we deze achterwege gelaten bij bepalen van herkomstverdeling, zodat het conform 'de taartdiagram' is. En ammoniak uit zee is wel een losse post. Dat is consistent met de gdn data over 2018.

Ik heb [5.1.2e] ook wel eens 'horen nadenken' om deze uit te smeren over de overige sectoren zodat het geen losse post meer is.

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e] | 06 [5.1.2e]

From: [5.1.2e]
Sent: dinsdag 25 februari 2020 18:56
To: [5.1.2e]@rivm.nl>
Cc: [5.1.2e]@rivm.nl>
Subject: Bijdragen sect natuur

Hoi,
Zit er nog verschil in hoe je met correctie omgaat met GDN. Kan me nog herinneren dat je een post onverklaard had. Die is nl inmiddels weg bij GDN als ik het goed heb. Kortom: laten we nog even goed kijken naar wat we nu buiten hebben staan of zetten.

Groet,

[5.1.2e]

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Wed 3/23/2022 9:51:01 AM
Subject: RE: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen
Received: Wed 3/23/2022 9:51:02 AM

Hoi 5.1.2e,
 Nee zijn we niet in meegenomen.
 Ga het nu even niet controleren. Het is toch al verstuurd dus beetje genant als we gaan corrigeren.
 Maar inderdaad, ik dacht dat we de afspraak hadden dat we antwoorden minimaal voorlegden.
 Groet,
 5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Sent: woensdag 23 maart 2022 08:53
To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Subject: FW: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen

Hoi,
 waren jullie meegenomen in deze beantwoording en klopt het wat er staat?

5.1.2e ik wil morgen in afstemmingsoverleg toch expliciet met 5.1.2e bespreken hoe we dit nu doen. Voor mij gaat het er ook om dat we elkaar bevragen intern op ieders verantwoordelijkheid: dus ook al weet je het antwoord dan nog leggen bij degene die er van is en daarnaast elkaar informeren, al is het maar om weet te hebben van gevoeligheden.

5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Sent: woensdag 23 maart 2022 08:19
To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Subject: FW: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen

Ter informatie; onderhands zijn kamervragen vanuit dgS bij ons (SPA) getoetst gisteren.

5.1.2e kennende heeft hij bij twijfel wel met 5.1.2e of anderen geschakeld.

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, MIL/SPA, Bilthoven
 +31-6- 5.1.2e
 5.1.2e @rivm.nl

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Verzonden: dinsdag 22 maart 2022 14:27
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @minInv.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minInv.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Onderwerp: RE: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen

Hallo 5.1.2e,

Hieronder een reactie op je vraag/discussie, met wat achtergrond en twee meegevers in geel.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e | 06 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 22 maart 2022 10:13
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen

Ik zag dat 5.1.2e niet in cc stond

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

MIL RIVM

06 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>
Sent: dinsdag 22 maart 2022 09:53
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>
Subject: check formulering antwoord kamervraag: kalibratie metingen met berekeningen

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e

We hebben een aantal kamervragen gekregen over meten en berekenen. Eén ervan leidt tot discussie over een onderdeel van het antwoord: hoe je kalibreert.

Hierbij de vraag en het (deel)antwoord waarop ik jullie input vraag in rood, inclusief discussie.

Vraag 4:

Op welke wijze vormen metingen de basis onder het beeld van stikstofuitstoot, zowel voor de agrarische sector als voor de industrie, en welke instanties en organisaties zijn daar op welke wijze bij betrokken?

Antwoord:

Het RIVM meet en berekent de hoeveelheid ammoniak en stikstofoxiden in de lucht (concentratie) en hoeveel daarvan op de grond terecht komt (depositie). Voor een beeld van de emissies worden gegevens verzameld van alle bronnen in Nederland en het buitenland. Een concreet voorbeeld is dat bedrijven in hun milieujaarverslag aangeven welke emissies in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. Daarnaast worden de emissies berekend door activiteitsdata (zoals energieverbruik, productiegegevens en aantal inwoners of aantal dieren) te vermenigvuldigen met een emissiefactor. Deze emissiefactoren worden op basis van metingen vastgesteld door wetenschappelijke gremia binnen RIVM en de WUR. (Misschien TNO ook noemen. Hier wellicht in het kader van de vraag toevoegen dat daarvoor ook praktijkmetingen worden uitgevoerd)

Emissiefactoren voor stalsystemen worden vastgesteld door de staatssecretaris van IenW op basis van advies van de Technische Advies Pool (TAP), bestaande uit deskundigen op het gebied van stalsystemen, emissies en metingen. De TAP beoordeelt daartoe meetrapporten van geaccrediteerde meetinstellingen. Zie voor de samenstelling van de TAP: [Erkenning innovatief stalsysteem tegen ammoniakuitstoot | RVO.nl | Rijksdienst.](#)

In het kader van het Nationaal Kennisprogramma Stikstof (NKS) wordt onderzoek gedaan naar verbetering van de emissiefactoren. De resultaten van de inventarisaties en berekeningen worden na de benodigde controles vastgesteld en vervolgens ingevoerd in de centrale database emissieregistratie.

Bij het berekenen en modelleren worden data uit verschillende bronnen gebruikt. Niet alleen van het RIVM maar ook van bijvoorbeeld het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Wageningen Universiteit (WUR), het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en TNO. Denk daarbij aan gegevens over de weersomstandigheden, het aantal voertuigen, economische verwachtingen de uitstoot van stoffen per type voertuig en de gereden voertuigkilometers.

Nadat het model de concentraties in de lucht en/of de depositie naar het oppervlak heeft berekend, wordt dit geschaald met metingen (concentratie en depositie). Op deze manier worden de berekende waarden zo goed mogelijk in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld.

Hierop kwam als reactie:

Mijn beeld is dat de concentratieberekeningen gekalibreerd worden met de concentratiemetingen.

Voor zover ik weet worden depositieberekeningen niet geschaald met depositiemetingen (wel wordt het verschil tussen de gemeten en berekende ammoniakconcentratie in de lucht en de natte depositie van ammoniak en ammonium in kaart gebracht als 'bijtelling voor onverklaarde depositie').

Kunnen we de rode passage overnemen met een gewijzigd woord:

Nadat het model de concentraties in de lucht en/of de depositie naar het oppervlak heeft berekend, wordt dit **gekalibreerd met metingen (concentratie en depositie)**. Op deze manier worden de berekende waarden zo goed mogelijk in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld.

Gekalibreerd is beter dan geschaald. Dit is een prima tekst zo. In AERIUS Monitor noemen we de molen die er bij of afgaat wel 'Meetcorrectie'. De meetcorrectie is een resultaat van het proces de kalibratie.

De details wat betreft de blauwe opmerking: droge depositiemetingen zijn nog experimenteel, die worden niet gebruikt voor de kalibratie. Voor de kalibratie van de droge depositie van ammoniak worden, zoals beschreven, de concentratiemetingen gebruikt omdat de concentratie en droge depositie van ammoniak 1:1 tot elkaar verhouden.

De natte depositie van ammoniak én stikstofoxiden worden wel degelijk gemeten en daar wordt ook aan gekalibreerd. De droge depositie van stikstofoxiden wordt niet gekalibreerd omdat daar ook geen concentratiemetingen van zijn. NO₂ en NO worden gemeten, maar die relateren niet 1:1 aan de depositie, die ook nog uit een aantal andere stoffen bestaat.

De term 'bijtelling voor onverklaarde depositie' gebruiken we niet meer. Ook hebben we voor stikstof geen 'Bijtelling' meer. Vroeger werd er een vaste hoeveelheid bij opgeteld, dat noemden we bijtelling. Dat doen we nu niet meer, we werken met een factor (+ of - een percentage, zelfs locatie-afhankelijk).

Tot slot. Misschien bij vervolgvragen goed om te beseffen. T/m vorig jaar werd Ammoniak van Zee in beeld gebracht. Daar wordt onderzoek naar gedaan of en hoe we daar het beste mee omgaan. Omdat die post bedoelt was om het verschil tussen metingen en berekeningen aan de kust te dichten, is dat ook een vorm van kalibratie. Die berekening zit er nog steeds in, maar presenteren we in AERIUS Monitor niet meer los. Het leidde tot verwarring in visualisaties (bijvoorbeeld alsof het een sector was waar je maatregelen kon nemen). Deze post is nog wel onderdeel van de berekeningen maar onderdeel van wat we Meetcorrectie noemen.

Of hebben jullie een beter woord (niet 'gecorrigeerd' svp, want dat leidt weer tot vragen ...)?

Vast dank!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Programma Directoraat Generaal Stikstof

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T 070 378 5.1.2e

M 06 5.1.2e

5.1.2e @minlnv.nl

www.aanpakstikstof.nl

Ik werk mee aan de stikstofaanpak voor natuurherstel en economisch perspectief

Aanpak Stikstof

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
From: 5.1.2e
Sent: Mon 7/11/2022 12:31:17 PM
Subject: RE: Commissiebrief Ammoniak van zee
Received: Mon 7/11/2022 12:31:17 PM

Hoi 5.1.2e,

Ik vind de gele zin wat vreemd. Met een betere duiding van de herkomst lossen we niet een probleem op. Je verbetert het inzicht om het probleem op te lossen. Heb ik een voorstel voor gedaan in rood.

Groet,

5.1.2e

Ik besef dat deze onduidelijkheid voor sommige gebieden van grote impact is. Op bijvoorbeeld de Waddeneilanden zijn de reductiedoelstelling hoog, terwijl er lokaal relatief weinig activiteiten zijn waarmee de stikstofemissie gereduceerd kan worden. Een betere duiding van de herkomst van depositie op die gebieden, waar de meetcorrectie op sommige plekken tot 30% van de totale depositie is, zou mogelijk kunnen ondersteunen bij het behalen van de reductiedoelstellingen. Mede hierom hecht ik waarde aan zorgvuldig onderzoek om het verschil tussen de berekende en de gemeten concentraties van ammoniak te verklaren.

Ik besef dat deze onduidelijkheid voor sommige gebieden van grote impact is. Op bijvoorbeeld de Waddeneilanden zijn de reductiedoelstelling hoog, terwijl er lokaal relatief weinig activiteiten zijn waarmee de stikstofemissie gereduceerd kan worden. Een betere duiding van de herkomst van depositie op die gebieden, waar de meetcorrectie op sommige plekken tot 30% van de totale depositie is, zou een beter inzicht geven in de mogelijkheden voor het behalen van de reductiedoelstellingen. Mede hierom hecht ik waarde aan zorgvuldig onderzoek om het verschil tussen de berekende en de gemeten concentraties van ammoniak te verklaren.

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: maandag 11 juli 2022 10:39

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: FW: Commissiebrief Ammoniak van zee

Lezen jullie mee?

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, MIL/SPA, Bilthoven

+31-6- 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>

Verzonden: maandag 11 juli 2022 10:24

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: Commissiebrief Ammoniak van zee

Hoi 5.1.2e,

Eerder hebben we onze reactie op de commissiebrief over het duinengat afgestemd. Vanuit de minister het verzoek om een iets 'warmere lijn' te hanteren.

Vandaar deze toevoegingen.
Graag check van jullie kant. Liefst vandaag.

Alvast dank!

Met vriendelijke groet,

ir. 5.1.2e

.....
Programma Directoraat Generaal Stikstof
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T +31 6 5.1.2e
E 5.1.2e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2e@minlnv.nl)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e
 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Tue 3/8/2022 9:14:32 PM
Subject: RE: Concepttekst ammoniak en zee: graag jullie reactie
Received: Tue 3/8/2022 9:14:33 PM
[Ammoniak en zee NB MC AB07032022 WvdM.docx](#)

Zie wat opmerkingen van mijn kant

Vriendelijke groet,

5.1.2e

RIVM, Centrum Milieukwaliteit
 T 030-2745.1.2e, M 06- 5.1.2e, www.aerius.nl

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: maandag 7 maart 2022 17:00

Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

CC: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: RE: Concepttekst ammoniak en zee: graag jullie reactie

<https://media.giphy.com/media/eP1fobjusSbu/giphy.gif>

Sorrysorrysorry, dat krijg je ervan als je nog ff snel een mailtje stuurt voordat je je volgende call ingaat..

Alsnog de echte tekst. *

Mooie avond allemaal en hartelijke groet,

5.1.2e

Aanwezig op: 5.1.2e

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: maandag 7 maart 2022 16:49

Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

CC: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: RE: Concepttekst ammoniak en zee: graag jullie reactie

Het is wel een hele korte tekst, of je bent de bijlage vergeten *

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, MIL/SPA, Bilthoven

+31-6 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: maandag 7 maart 2022 15:57

Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

CC: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: Concepttekst ammoniak en zee: graag jullie reactie

Dag allebei,

Hierbij sturen we jullie de concepttekst over ammoniak en zee die tot stand is gekomen in samenwerking met

5.1.2e Graag ontvangen we jullie inhoudelijke reactie (of akkoord). Daar waar jullie inhoudelijk verschillen v...
elkaar (zie een van de laatste opmerkingen), willen daar met elkaar uitkomen?

Zoals eerder aangegeven is de insteek dat dit geen nieuwsbericht wordt, maar informatie voor
(beleids?)medewerkers van de provincies. Klopt deze doelgroep nog of zijn er aanvullende doelgroepen?

Dank, ook namens 5.1.2e ! *

Mooie dag en hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

.....
Bedrijfsvoering | Communicatie en Duurzame informatievoorziening

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

.....
M 06 5.1.2e

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

<http://www.rivm.nl>

Aanwezig op: 5.1.2e

.....
RIVM *De zorg voor morgen begint vandaag*

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl
 Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl
 From: [redacted] 5.1.2e
 Sent: Mon 5/18/2020 8:45:09 AM
 Subject: RE: Doorst: Stikstof/ammoniak uit zee
 Received: Mon 5/18/2020 8:45:10 AM

Is het handig om even een call met elkaar te organiseren? Ik kan even een digitaal zaaltje openen?!

[redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e

RIVM, MIL/DMO, Bilthoven

+31-6 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e @rivm.nl

Van: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: maandag 18 mei 2020 10:25

Aan: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

CC: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: RE: Doorst: Stikstof/ammoniak uit zee

Dus heel ons gevecht met het Mesdag Zuivelfonds over 41 en 43% klappt weer om naar 43%!

Dan kom je toch bijzonder ongeloofwaardig over!

Stuur jullie zo een mailtje hierover door.

En het eindrapport van Remkes noemt nu net weer de door ons afgegeven 41,1%

Vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

RIVM, MIL/DMO

T 030-274 [redacted] 5.1.2e, M 06 [redacted] 5.1.2e, www.aerius.nl

From: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 10:17

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: Doorst: Stikstof/ammoniak uit zee

Ook voor jou.

Van: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Datum: 18 mei 2020 om 09:59:20 CEST

Aan: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>, [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>, [redacted] 5.1.2e

<[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>, [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Mijn korte samenvatting:

'Ammoniak uit zee' hoort eigenlijk thuis in 'meetcorrectie' (want dat is het).

Maar is in de herkomstplaatjes onterecht als aparte categorie behandeld.

Voor de totale depositie op een Natura-gebied verandert er helemaal niets. Alleen de bronbijdrages veranderen en dus krijgt 'landbouw' een hogere bijdrage, net als alle andere sectoren overigens.

Mijns inziens is dit voor het beleid eigenlijk niet relevant, want aan 'ammoniak uit zee' is niets te doen, en dus moet je voor maatregelen toch al naar de antropogene bronnen kijken. De onderlinge verhouding van de antropogene bronnen verandert hier niet door.

From: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 09:13

To: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Zie ook mijn mail aan [redacted] 5.1.2e en de opmerking hieronder: die categorie 'uit zee' heeft eigenlijk een foute naam. Het totale verschil tussen meting en model voor een set van 19 sites aan de kust is gebruikt om een initieel emissiebestand (gekoppeld aan chlorofyl concentratie in de Noordzee) te schalen, zodat dat verschil zoveel mogelijk verdwijnt. Hiermee heb je dus ook alle onzekerheden in model/meting en andere missende NH3 bronnen opgenomen onder de noemer 'NH3 uit zee'. Hiermee krijg je, zoals nu blijkt, waarschijnlijk een forse overschatting van die bronbijdrage.

Wat betreft beleidsmatige consequentie: kan het niet helemaal inschatten. Mijn idee is dat deze hele 'bron' eigenlijk in de post 'onbekend' had moeten zitten, waardoor het onderwerp van verder onderzoek had kunnen/moeten zijn.

Door het expliciet 'NH3 uit zee' te noemen, heb je het geschaard in het rijtje van de niet antropogene bronnen waar we beleidsmatig dus niet zoveel mee kunnen doen. Dat laatste is dus m.i. voor een groot deel onterecht.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 08:54

To: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Hoi,

Ik zou de boodschap anders formuleren, een algemenere boodschap. Dat we hem bedanken voor zijn alertheid, dat onze bepalingen voortdurend onderhevig zijn aan nieuwe inzichten en dat zijn notie daar ook aan bijdraagt. Dat de categorie 'uit zee' aan bredere definitie was, heeft dat nog beleidsmatige consequenties? Of is dat puur een definitiekwestie?

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: maandag 18 mei 2020 08:48

To: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: FW: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e,

Zie hieronder een reactie van ons (opgesteld door 5.1.2e) over ammoniak uit zee naar dhr. 5.1.2e die dus politiek actief is op Texel maar naar ik meen ook contacten met de gedeputeerde in Noord-Holland heeft.

We zitten hier een beetje in een spagaat: enerzijds willen we 5.1.2e berichten over hoe we er nu over denken en hem eigenlijk deels gelijk geven als hij vraagtekens plaatst bij of weer wel zoveel ammoniak uit zee kan komen en anderzijds willen we dit beleidsmatig wel goed laten landen.

Dus het liefst zenden wij een mail met de boodschap dat er inderdaad niet zoveel ammoniak uit zee zal komen maar dat we nog even moeten nadenken hoe en wanneer we dit naar buiten brengen.

Graag jullie advies en commentaar op mail.

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: donderdag 14 mei 2020 16:59

To: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Voorzetje reactie 5.1.2e:

Beste 5.1.2e,

Dank voor je mail en de verschillende opmerkingen/vragen.

Naar aanleiding van je eerdere bezoek aan ons, zijn we weer dieper in het eerdere onderzoek naar de zeebijdrage gedoken. Daarbij hebben we ook via extern (literatuur)onderzoek proberen te achterhalen wat de mogelijke bijdrage vanuit zee aan de stikstofdepositie op land is.

Volgens dat onderzoek is er toch wel een bijdrage vanuit de kustzone te verwachten. Echter, de bijdrage vanuit zee, zoals op dit moment nog door ons gepresenteerd, is duidelijk te groot.

Wat uit het rapport van Noordijk et al., 2014 al naar voren kwam is dat de 'bijdrage vanuit zee' in feite een compensatie is voor het geconstateerde verschil tussen gemeten en berekende concentraties van ammoniak langs de kust.

Deze compensatie omvat dus niet alleen de veronderstelde bijdrage vanuit zee, maar ook alle overige onbekende bronnen van ammoniak en de onzekerheden in zowel de modelberekeningen als de metingen.

Ten onrechte is deze 'compensatie' op een gegeven moment 'NH3 uit zee' gaan heten en is onder die noemer ook meegenomen in de ammoniakberekeningen.

Ik hoop dat het hiermee allemaal iets duidelijker geworden is. Misschien kunnen we binnenkort een overleg beleggen om e.e.a. nog eens nader toe te lichten.

Het is wel duidelijk dat we ons nog moeten beraden hoe hier in de (nabije) toekomst mee om te gaan. Dit vergt ook een geschikt moment vinden om hierover naar de buitenwacht te communiceren en de opgetreden onduidelijkheid recht te zetten.

Zoiets??

5.1.2e

From: 5.1.2e @wur.nl>

Sent: dinsdag 12 mei 2020 09:33

To: 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

5.1.2e

Dubbel met doc 1360183

5.1.2e

Dubbel met doc 1360183

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e <[redacted]@rivm.nl>

Sent: Tuesday, 31 March 2020 08:40

To: 5.1.2e <[redacted]@wur.nl>

Cc: 5.1.2e <[redacted]@rivm.nl>; 5.1.2e <[redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

From: 5.1.2e <[redacted]@wur.nl>

Sent: donderdag 19 maart 2020 16:17

To: 5.1.2e <[redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Dubbel met doc 1360184

5.1.2e

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>**Sent:** Friday, 31 January 2020 09:22**To:** 5.1.2e @wur.nl>**Subject:** RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

From: 5.1.2e @wur.nl>**Sent:** vrijdag 31 januari 2020 09:13**To:** 5.1.2e @rivm.nl>**Subject:** RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>**Sent:** Thursday, 30 January 2020 17:06**To:** 5.1.2e @wur.nl>**Subject:** RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

From: 5.1.2e @wur.nl>**Sent:** donderdag 30 januari 2020 09:55**To:** 5.1.2e @rivm.nl>**Subject:** RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>**Sent:** Wednesday, 29 January 2020 11:48**To:** 5.1.2e @wur.nl>**Subject:** RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

Dubbel met doc 1360184

From: 5.1.2e @wur.nl>

Sent: vrijdag 24 januari 2020 15:20

To: 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Dubbel met doc 1360184

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: Thursday, 23 January 2020 12:40

To: 5.1.2e @wur.nl>

Subject: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

From: 5.1.2e @wur.nl>

Sent: donderdag 23 januari 2020 11:58

To: 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: Stikstof/ammoniak uit zee

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Dubbel met doc 1360184

Dubbel met document 1360184

To: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Tue 6/28/2022 12:14:55 PM
Subject: RE: eerste concept nieuwe figuren
Received: Tue 6/28/2022 12:14:56 PM

Dit is inderdaad de verdeling volgens OPS (GCN), met de post ammoniak uit zee in de meetcorrectie. We kunnen 'm hier laten zien, maar dat geeft voor dit jaar geen resultaat: onverklaard is NL gemiddeld 5 mol/ha/j, wat dan uitkomt op 0% (en dus niet te zien). Per provincie varieert het echter van -170 voor Overijssel tot +395 voor Zeeland.

Of dit dus altijd op positieve waarden uitkomt waag ik nog wel een beetje te betwijfelen.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Sent: dinsdag 28 juni 2022 13:56

To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: eerste concept nieuwe figuren

Hoi,

Maar is dus nu anders dan via Aerius M21 gedaan wordt? Dit is dus de verdeling zoals we het met OPS uitrekenen en zonder de post ammoniak uit zee? Bijdrage landbouw nu 50%! Dat kan toch overigens alleen als de meetcorrectie positief is. Of begrijp ik het verkeerd?

Maar ik probeer toch even: de post ammoniak uit zee wordt samengenomen met de meetcorrectie en heet in totaal: meetcorrectie. Die zal toch altijd positief zijn voor NL-gemiddeld? Die zouden we toch wel kunnen laten zien en dan als post "onverklaard" noemen of zo (hadden we eerder ook).

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl> s

Sent: maandag 27 juni 2022 15:46

To: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: eerste concept nieuwe figuren

Heren,

Hierbij een eerste versie van de figuren m.b.t. de bijdrages voor stikstof en zuur.

Ik heb het toch gewoon bij de versies gelaten zoals ze nu ook op het CLO staan (dus zonder meetcorrectie).

Zoals 5.1.2e me daar vanochtend terecht op wees kan die meetcorrectie negatief worden en dat zou de figuur een beetje laten 'exploderen' (in elk geval zouden de percentages nergens meer op slaan).

Groet 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

dr. ing. 5.1.2e

5.1.2e

.....
Centrum Milieukwaliteit

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

(bezoekadres: Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven)

.....
 M 06 - 5.1.2e | T 030 - 274 9111 (algemeen)

E 5.1.2e @rivm.nl | www.rivm.nl

To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Thur 12/4/2014 8:17:00 PM
Subject: Re: emissies uit zee
Received: Thur 12/4/2014 8:17:00 PM

Ja, het spijt me dat ik je daar toch niet in gesteund heb maar daadwerkelijk is er iets niet goed in die optimalisatie. Punt is dat de emissie niet over het hele NCP kan plaatsvinden want dan hebben we dus veel te hoge berekende ammoniumaerosolconcentraties en dat is vervelend want dan weten we dat het niet klopt. Dat zit mij het meeste dwars. We moeten dus sowieso die exercitie over doen.

Groet,
 [redacted] 5.1.2e

▼ [redacted] 5.1.2e --04-12-2014 20:00:43--- [redacted] 5.1.2e alleen voor jou: Als we het over een kleinere strook hebben dan wordt het beeld juist erger:

From: [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL
 To: [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
 Date: 04-12-2014 20:00
 Subject: Re: emissies uit zee

[redacted] 5.1.2e alleen voor jou:

Als we het over een kleinere strook hebben dan wordt het beeld juist erger: de rest emisteert ook ammoniak dus de emissies vanuit het NCP worden dan alleen maar meer. Als een klein strookje 8 kton emisteert dan emisteert de gehele NCP 100 kton (uitgaande dat de algenconcentratie maatgevend is voor de emissie)

Pff ik geef het op dit jaar en meld het als een verbetering in de IIR

Vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

MIL/Emissieregistratie
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven
 t 030 274 [redacted] 5.1.2e m 06 [redacted] 5.1.2e www.emissieregistratie.nl

From: [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL

Sent: 4 dec. 2014 14:25

To: [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

Cc: [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,

[redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, [redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,

[redacted] 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

Subject: Re: emissies uit zee

Allen,

Na discussie met [redacted] 5.1.2e besef ik me weer dat we een essentieel onderdeel in de discussie niet gedeeld hebben en maakt waarom velen tegen opname in ER zijn. De tuning van de emissies op het duinengat is alleen uitgevoerd door naar de ammoniakconcentraties te kijken. Het blijkt echter dat de ammoniumconcentraties in de kuststrook zeer overschat worden. Dat lijkt er dus op dat de aerosolvorming te hard gaat en dat zou kunnen betekenen dat de ammoniakemissies niet over zo'n groot oppervlak kunnen plaatsvinden. Dit betekent eigenlijk dat de optimalisatie van de emissies overnieuw moet en zowel op ammoniak als op ammonium moet plaatsvinden. Cruciale vraag nu is: wat zijn de huidige schattingen waard? Ziet er in ieder geval naar uit dat de strook kleiner is waarin ammoniakemissie plaatsvindt. Dus een lagere schatting is waarschijnlijker vandaar dat ik dat gister voorstelde. In extremo kan het zijn dat er een zeer smalle strook voor de kust ligt die emitteert en het duinengat dicht maar nauwelijks tot extra ammoniumaerosol leidt. Maar in feite verlaat je dan de aanname dat de ammoniakemissie een functie is van het voorkomen van algen. Kortweg: er moet dus opnieuw naar gekeken worden.

[redacted] 5.1.2e stelt een overleg voor: dat lijkt me eigenlijk niet nodig. Het gaat er meer om wat de feiten zijn en [redacted] 5.1.2e beslist uiteindelijk. Punt is dat al

enkele malen naar buiten toe gemeld is dat er emissies zijn. Dus begrijp 5.1.2e s punt dat het dan consequent is dat ook naar buiten t...
 Echter wat toen nog niet duidelijk was dat het blijkt dat er in de optimalisatie iets fout gaat voor ammoniumaerosol. Kortom: de schatting klopt dus niet en er is m.i. geen benadering van de onzekerheid te geven. Dat maakt het m.i. nogal shaky. Ik adviseer bij nader inzien de emissies toch niet te melden in de ER aangezien er methodisch iets fout zit.

Wijsheid, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e -04-12-2014 09:28:39---Heren en dame, wat een mailwisselingen.

From: 5.1.2e /RIVM/NL
 To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
 Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM
 Date: 04-12-2014 09:28
 Subject: Re: emissies uit zee

Heren en dame,

wat een mailwisselingen.

Is het niet zinniger om eens met elkaar om de tafel te zitten.

Bevordert vaak meer het wederzijds begrip dan teksten intikken, wellicht komt er dan ook een houdbare oplossing uit.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e -12/04/2014 09:17:23 AM---5.1.2e, Als je in onderstaand e-mail had opgenomen dat er wel een schatting wordt gerapporteerd voor de

From: 5.1.2e /RIVM/NL
 To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
 Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM
 Date: 12/04/2014 09:17 AM
 Subject: Re: emissies uit zee

5.1.2e

Als je in onderstaand e-mail had opgenomen dat er wel een schatting wordt gerapporteerd voor de emissie tengevolge van het niet-aanstaan van gaswassers en tengevolge van snelheidsovertredingen, dan was het duidelijker geweest en had ik direct begrepen wat je bedoelde.

Probleem blijft voor welk zeegebied je nu een schatting van de ammoniakemissie wilt gaan rapporteren. Alleen voor de strook van 10 km? Dan zou men kunnen stellen dat we zeker weten dat de emissie buiten die strook zeker niet 0 is, zelfs dat het een significante hoeveelheid is, enzovoorts. Zou je die lijn volgend dan niet de NH3 uit zee voor het Nederlands territorium (NCP) moeten rapporteren?

Groet,

5.1.2e

5.1.2e -03-12-2014 16:38:09---Beste 5.1.2e, ER wordt geacht alle bronnen in beeld te hebben, dat lukt helaas niet altijd (ganzenpoep

From: 5.1.2e /RIVM/NL
 To: 5.1.2e @nvm.nl,

Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM

Date: 03-12-2014 16:38

Subject: Re: emissies uit zee

Beste 5.1.2e

ER wordt geacht alle bronnen in beeld te hebben, dat lukt helaas niet altijd (ganzenpoep in Schiermonnikoog). En het moet niet ridicuul worden. Maar ik zie nul melden voor het niet hebben aanstaan van reeds ingeboekte gaswassers of nul voor 5000 uitgedeelde bonnen voor overtredingen van de mestwetgeving als iets soortgelijk: je weet zeker dat het niet nul is, zelfs dat het een significante hoeveelheid is maar boekt het niet in omdat je niet zeker bent van de hoeveelheid. Dus ik blijf blij bij mijn standpunt.

Dat valt niet mee om op de telefoon in te toetsen!

Vriendelijke groet,

5.1.2e

MIL/Emissieregistratie

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven

t 030 274 5.1.2e m 06 5.1.2e www.emissieregistratie.nl

From: 5.1.2e @rivm.nl

Sent: 3 dec. 2014 16:00

To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

Cc: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM

Subject: Re: emissies uit zee

5.1.2e

Zo "lust ik er nog wel een". De ER geeft nu geen cijfer voor NH3 emissie uit zee. Dat is pertinent niet hetzelfde als met zekerheid melden dat de emissie 0 kg/j is.

5.1.2e

5.1.2e 03-12-2014 15:55:15-- 5.1.2e Nu meldt de ER dat de emissie van ammoniak uit zee met zekerheid etc. nul kg per jaar is.

From: 5.1.2e RIVM/NL

To: 5.1.2e @rivm.nl,

Cc: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM

Date: 03-12-2014 15:55

Subject: Re: emissies uit zee

5.1.2e

Nu meldt de ER dat de emissie van ammoniak uit zee met zekerheid etc. nul kg per jaar is.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

MIL/Emissieregistratie

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven

t 030 274 5.1.2e m 06 5.1.2e www.emissieregistratie.nl

From: 5.1.2e @rivm.nl

Sent: 3 dec. 2014 12:41

To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM

Subject: Re: emissies uit zee

Hoi 5.1.2e,

Ik heb nog even gekeken naar de doelstelling van de emissieregistratie en zie geen enkele reden om de niet-actuele, wellicht niet juiste, zeker onvolledige, zeer ontransparante, weinig vergelijkbare, mogelijk inconsistente en beperkt nauwkeurige "algen"emissiebron hierin op te nemen. Tenzij deze criteria erbij worden gerapporteerd natuurlijk.

Maar, dat is mijn persoonlijke mening natuurlijk.

Groet, 5.1.2e

Doelstelling

De doelstelling van de emissieregistratie is de jaarlijkse vaststelling van een dataset met eenduidige emissiegegevens waarover consensus bestaat en die voldoen aan de criteria: actualiteit, juistheid, volledigheid, transparantie, vergelijkbaarheid, consistentie en nauwkeurigheid. Door het opslaan van deze gegevens in één centrale database voor de emissiegegevens in Nederland moet op efficiënte en effectieve wijze bereikt worden, dat voldaan kan worden aan nationale en internationale rapportageverplichtingen van emissiegegevens.

--
"Herinner je verleden, denk aan je toekomst, maar leef vandaag!"
"What makes you **different**, makes you **beautiful**"
--

5.1.2e ---03-12-2014 11:57:20---5.1.2e Dat er ammoniak uit zee komt is denk ik niet zo de discussie dat is o.a. door 5.1.2e wel

From: 5.1.2e /RIVM/NL
To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM
Date: 03-12-2014 11:57
Subject: Re: emissies uit zee

5.1.2e

Dat er ammoniak uit zee komt is denk ik niet zo de discussie dat is o.a. door 5.1.2e wel aangetoond dat dat zo is. Het is hoe je het schat. Ik vind dan het getal van 10 robuuster dan 30 kton. Hoe 5.1.2e het verder verwerkt in de ER weet ik niet.

Groet,

5.1.2e

5.1.2e ---03-12-2014 10:36:35---5.1.2e Het algemene gevoel was toch dat we aan deze emissies voorlopig geen fysische betekenis kunnen

From: 5.1.2e /RIVM/NL
To: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM,
Cc: 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e /RIVM/NL@RIVM
Date: 03-12-2014 10:36
Subject: Re: emissies uit zee

5.1.2e

Het algemene gevoel was toch dat we aan deze emissies voorlopig geen fysische betekenis kunnen geven? En als het cijfer dan toch in de ER wordt opgenomen, wordt het dan ook gerapporteerd als de emissie voor een strook van 10 km langs de kust of als de emissie voor de Noordzee (of NCP, het standaard gebied in de ER). En komt het ">" - teken er ook voor te staan?

Groet,

5.1.2e

5.1.2e --03-12-2014 09:42:17-- 5.1.2e N.a.v. onze discussie gister over het meenemen van ammoniakemissies uit zee. Heb even het onder

From: 5.1.2e RIVM/NL

To: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM,

Cc: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM,

5.1.2e RIVM/NL@RIVM, 5.1.2e RIVM/NL@RIVM

Date: 03-12-2014 09:42

Subject: emissies uit zee

5.1.2e

N.a.v. onze discussie gister over het meenemen van ammoniakemissies uit zee. Heb even het onderliggende rapport gecheckt. We maken in de uitgebreide samenvatting melding van de grote onzekerheden voor de totale ammoniakemissie uit zee en er wordt geen getal gegeven. Wel wordt gesteld dat 97% van de bijdrage van de zee-emissies aan de concentratie op de duinen afkomstig is van de eerste 20 km vanuit de kust. Die hoeveelheid wordt wel genoemd: 10 kton. De totale schatting van de emissies uit de gehele Noordzee zijn eigenlijk dus een slag in de lucht omdat je die maar "tuned" op de resterende 3% bijdrage aan de concentratie. Ik vind dus de 10 kton in zekere zin verdedigbaar, de totale schatting niet en hebben we ook in de samenvatting niet genoemd. Als je dus toch iets wil zeggen over de totale emissie Noordzee dan zou ik dus minimaal 10 kton aanhouden en moeten we toch nog een keer verder kijken om de totale schatting beter te maken/onderbouwen.

Groet,

5.1.2e

PS. Ik cc ook even de OPS-werkgroep en enkele anderen omdat er discussie is over dit meenemen van de emissies uit zee.

To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@minez.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Fri 2/14/2014 10:44:00 AM
Subject: RE: Fw: Duinenrapport ammoniak
Received: Fri 2/14/2014 10:44:00 AM
[Rapport NH3duinen concept6.docx](#)

Hallo [redacted] 5.1.2e,

(See attached file: Rapport_NH3duinen_concept6.docx)

hierbij de laatste versie van het rapport.

Ik meende overigens dat je die al in je bezit had, mogelijk is er dan ergens iets langs elkaar heen gegaan.

Met vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

▼ [redacted] 5.1.2e " ---02/13/2014 04:16:37 PM---Dag [redacted] 5.1.2e Dat is mooi. Ik heb blijkbaar alleen nog een oude versie van je rapport bij de hand. Kan j

From: [redacted] 5.1.2e [redacted]@minez.nl>
To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl>,
Date: 02/13/2014 04:16 PM
Subject: RE: Fw: Duinenrapport ammoniak

Dag [redacted] 5.1.2e,

Dat is mooi. Ik heb blijkbaar alleen nog een oude versie van je rapport bij de hand. Kan je de nieuwe versie met de alinea naar mij mailen?

Met vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

Van: [redacted] 5.1.2e [mailto:[redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
Verzonden: woensdag 12 februari 2014 9:56
Aan: [redacted] 5.1.2e
Onderwerp: RE: Fw: Duinenrapport ammoniak

Beste [redacted] 5.1.2e,

Je opmerking is volkomen terecht.

Onderaan de eerste pagina van de samenvatting staat een alinea waarin wordt gesteld en onderbouwd dat het onterecht is om de ammoniakemissie uit zee als een natuurlijke bron te zien.

met vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted]@minez.nl>
To: [redacted] 5.1.2e [redacted]@rivm.nl>,
Date: 02/11/2014 05:00 PM
Subject: RE: Fw: Duinenrapport ammoniak

Dag 5.1.2e,

Geef maar even aan hoe je mijn eerdere opmerking verwerkt hebt. Dat de ammoniakbron vanuit zee ook gedeeltelijk door menselijk handelen komt. (uitspoeling landbouw)

Groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e [mailto:5.1.2e@rivm.nl]

Verzonden: dinsdag 11 februari 2014 16:55

Aan: 5.1.2e

Onderwerp: Re: Fw: Duinenrapport ammoniak

Hallo 5.1.2e,

ik ben inmiddels terug van de reis.

Ik wil het rapport deze dagen graag weg hebben.

Kan je me voor het eind van de week laten weten of je nog opmerkingen hebt?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e /RIVM/NL
To: 5.1.2e @minlnv.nl>
Cc: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM
Date: 02/06/2014 05:22 PM
Subject: Fw: Duinenrapport ammoniak

5.1.2e

Hierbij dan. 5.1.2e is volgende week weer terug. Kan hij persoonlijk jouw eventuele vragen beantwoorden :)

Groet,

5.1.2e

----- Forwarded by 5.1.2e /RIVM/NL on 06-02-2014 17:20 -----

From: 5.1.2e RIVM/NL
To: 5.1.2e @mineleni.nl,
Cc: 5.1.2e RIVM/NL@RIVM
Date: 09-01-2014 17:15
Subject: Duinenrapport ammoniak

Hallo 5.1.2e

allereerst nog de beste wensen voor het nieuwe jaar.

Het doet me plezier om je het duinenrapport eindelijk te kunnen overhandigen, het commentaar op eerdere versies is geheel verwerkt.

Deze versie gaat nu de lijn in, ikzelf ben nu een maand afwezig maar na half februari worden de nog resterende formele stappen afgerond.

Je vraag om iets te zeggen over het niet werkelijk natuurlijke karakter van deze ammoniakbron heb ik voornamelijk in de samenvatting beantwoord.

Omdat ikzelf nu een maand afwezig ben, zal 5.1.2e bij eventuele vragen het eerste aanspreekpunt zijn (neem ik aan).
Als je nog opmerkingen hebt, hoor ik ze graag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

[attachment "Rapport_NH3duinen_concept5.docx" deleted by 5.1.2e /RIVM/NL]

[Proclaimer RIVM http://www.rivm.nl/Proclaimer](http://www.rivm.nl/Proclaimer)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs of rijksпас) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

[Proclaimer RIVM http://www.rivm.nl/Proclaimer](http://www.rivm.nl/Proclaimer)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs of rijksпас) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

To: [5.1.2e]@rivm.nl; [5.1.2e]@rivm.nl; [5.1.2e]@ri.....
Cc: [5.1.2e]@rivm.nl; [5.1.2e]@rivm.nl
From: [5.1.2e]
Sent: Thur 9/16/2021 8:06:10 AM
Subject: RE: gesprek [5.1.2e]
Received: Thur 9/16/2021 8:06:11 AM

Dank [5.1.2e] voor het gesprek en het uitstekende verslag.

As. dinsdag hebben we een gesprek in breder verband met [5.1.2e] (samen met [5.1.2e] en [5.1.2e] van N&M). Ik stuur een iets ingekorte versie van jouw verslag aan [5.1.2e] met de vraag om dit gesprek goed voor te bereiden.

groet

From: [5.1.2e]@rivm.nl>

Sent: donderdag 16 september 2021 08:36

To: k [5.1.2e]@rivm.nl>; [5.1.2e]@rivm.nl>; [5.1.2e]@rivm.nl>

Cc: [5.1.2e]@rivm.nl>; [5.1.2e]@rivm.nl>

Subject: gesprek [5.1.2e]

Hoi,

[5.1.2e] en ik hebben gisterenmiddag met [5.1.2e] gesproken. We hebben natuurlijk vaker al met hem gesproken en hij blijft toch zo'n beetje op het zelfde verhaal zitten. Zij het hier en daar met enige nuances. Maar kortweg:

- er kan geen ammoniak uit zee komen (misschien droogvallend wad maar niet zee zelf). Daar hebben wij ook al van aangegeven dat wij dat ook zo zien;

- dat betekent volgens [5.1.2e] dat je de depositie ten gevolge van de ammoniak uit zee kan schrappen; en dat geeft depositieruimte (ca 143 mol/ha/a op Texel); hier brengen wij tegenin dat het wel waar mag zijn dat er geen ammoniak uit zee kan komen maar dat het iets anders moet zijn (we zitten immers wel met een gat zitten tussen berekende en gemeten ammoniakconcentraties aan de kust), zij het meting, model of ontbrekende bronnen. Daar blijft [5.1.2e] gewoon op zijn redentatie zitten dat iets wat er niet is niet meegenomen kan worden en dat er dan nog een verschil is gaat hij aan voorbij;

- hij voegt daar nu duidelijker aan toe dat hij denkt dat de metingen niet goed zijn. Daarvan geven wij uiteraard aan dat als dat zo is, inderdaad de correctie anders is en depositie ook anders kan zijn. Dan klopt zijn redentatie weer wel. Dat is natuurlijk geen fijne opmerking maar op zich wel een opmerking waar we wat mee kunnen;

- [5.1.2e] was met iemand van Staatsbosbeheer bij een meting gaan kijken en was "geschrokken". Vogelpoep, vast aan een grote paal dus last van luwte etc. Voor ons zijn die aspecten niet nieuw maar wel goed om daar de beeldvorming wat bij te stellen en hem nog iets meer inzicht in gebruik buisjes te geven (en ook in de ijking van de depositie). (Zal verder niet in detail treden maar [5.1.2e] had allerlei argumenten waarom de buisjesmetingen niet zouden kunnen kloppen. Wij hebben toch wel aangegeven dat het een veelgebruikte techniek is en een aantal artefacten die hij noemde getackeld of bekend zijn);

- hij weet dat wij onderzoek doen naar mogelijke artefacten in de metingen aan de kust mbt aersolen. Dat loopt nog;

- verder trekt hij zijn redentatie zo door: ammoniak uit zee is op NL schaal 2,2% van de depositie. Die is er dus niet en is er ruimte voor bouw etc. Dit haalt NL van slot. Deze redentatie klopt natuurlijk ook niet (analoog aan maar daar is hij niet van te overtuigen);

- hij zit in een D66 schrijfclub (Focus) waarin zij de/een oplossing van de stikstofproblematiek gaan schetsen. Bovenstaande redentatie zal als een korte termijn oplossing door hem ingebracht worden in de trant van dat geeft lucht nu (NL van slot) en in tussentijd kunnen wij uitzoeken wat er met de metingen is (of een andere reden voor het verschil).

- wij zijn uit elkaar gegaan met de constatering dat "we agree to disagree" op het punt van de depositieruimte.

- hij heeft verder nog uitgebreid verteld over waarnemingen in het veld zowel in Texel als de Peel waarin hij stelt dat er nauwelijks effecten van stikstofdepositie te zien zijn afgezien van bosranden (waar depositie verhoogd is). Daarvan hebben wij natuurlijk gezegd dat dat zeer relevant is en dat er eigenlijk uiteindelijk altijd in het veld een beoordeling moet zijn of er een probleem is en niet sec op overschrijding van KDW. Maar het voedt natuurlijk zijn mening dat onze depositie niet goed bepaald is want "we zien geen effect op Texel".

To: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e
 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 5/20/2022 9:06:17 AM
Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat
Received: Fri 5/20/2022 9:06:18 AM

Hoi, dank.

5.1.2e ik had jouw zin niet overgenomen, want het staat wel erg passief als we dit zo zeggen 'we hebben dan zitten slapen' kan het beeld zijn.

Wat mij betreft kan ie door 5.1.2e.

5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: vrijdag 20 mei 2022 10:42

To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Hallo alleen,

Grotendeels eens met de aanpassing van 5.1.2e. Nog even wat aanpassing t.a.v. het verschil: gaat namelijk niet om het verschil tussen berekende totale depositie en gemeten waarden van ammoniak, maar om het verschil tussen gemeten en berekende ammoniakconcentraties. (dat verschil is vervolgens de basis voor de meetcorrectie m.b.t. de droge depositie van NHx).

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: vrijdag 20 mei 2022 09:51

To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Hoi,

Ik vind dat er scherper in mag dat het geen meetfout is, dat kan een onderdeel van de verklaring zijn maar er is gewoon nog geen helderheid.

5.1.2e wil je nog een keer meelezen?

5.1.2e

ik maak er dit van.

1. Waarom wordt de claim van RIVM dat "stikstof uit zee zou komen" niet gecorrigeerd door de minister terwijl het RIVM nu heeft erkend dat dit een meetfout was?

Antwoord

Het betreft een verschil tussen de berekende en gemeten ammoniakconcentraties totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden. Volgens onderzoek van het RIVM in 2014 zou dit voor een groot deel veroorzaakt worden door ammoniak uit zee. Op basis van nieuwe inzichten en recente meetresultaten is echter duidelijk geworden dat de invloed van ammoniak uit zee op de duingebieden minder zeker is dan eerder gedacht. Wat dan wel de exacte reden is van dit verschil is nog niet duidelijk. Om deze reden wordt nader onderzoek gedaan door het RIVM, in samenwerking met andere wetenschappers, om het verschil tussen de berekende totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden te verklaren. Bij verschillen tussen de veldmetingen en de modelberekeningen, zoekt het RIVM naar mogelijke verklaringen en verwerkt die vervolgens in de modellen. Ook aan de Nederlandse kust bestaat dus een verschil tussen de berekende en de gemeten concentraties van ammoniak. Op basis van meetresultaten wordt de berekende depositiewaarde gecorrigeerd. Totdat het nieuwe onderzoek helderheid biedt, wordt uitgegaan van de gemeten waarde en wordt het verschil aangeduid als een meetcorrectie.

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: donderdag 19 mei 2022 18:44

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Zie onder een paar suggesties van mij, voel je vrij om aan te passen.

@5.1.2e stuur jij de eindtekst door.

Antwoord

Het betreft een verschil tussen de berekende totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden. Volgens onderzoek van het RIVM in 2014 zou dit voor een groot deel veroorzaakt worden door ammoniak uit zee. Op basis van nieuwe inzichten en recente meetresultaten is echter duidelijk geworden dat de invloed van ammoniak uit zee op de duingebieden minder zeker is dan eerder gedacht. Om deze reden wordt nader onderzoek gedaan door het RIVM, in samenwerking met andere wetenschappers, om het verschil tussen de berekende totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden te verklaren.

Op basis van meetresultaten wordt de berekende depositiewaarde wordt gecorrigeerd. Totdat het nieuwe onderzoek helderheid biedt, wordt uitgegaan van de gemeten waarde en wordt het verschil aangeduid als een meetcorrectie.

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: donderdag 19 mei 2022 08:20

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Moet zeggen dat ik dit wel een prima zin vind. Het gaat inderdaad om meer dan alleen de metingen. Ook hernieuwd rekenwerk heeft laten zien dat de bijdrage vanuit zee niet zo groot is als eerder aangenomen.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: donderdag 19 mei 2022 08:15

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Het gaat toch niet om de metingen?

Kunnen we niet zeggen: "Naar aanleiding van signalen uit de samenleving heeft RIVM samen met andere wetenschappers gekeken naar de laatste wetenschappelijke inzichten in binnen- en buitenland en kwamen tot de conclusie dat alleen 'ammoniak uit zee' onvoldoende verklaring is voor de gemeten hoeveelheid ammoniak in het kustgebied."

Daarmee geef je aan dat je luistert, bereidt bent om herzieningen aan te brengen én dat de ammoniak er wel degelijk is, maar dat de bron onzeker is.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, MIL/SPA, Bilthoven

+31-6- 5.1.2e

5.1.2e@rivm.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: donderdag 19 mei 2022 07:46

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: FW: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Heren, dame,

Wie geeft er fiat op deze tekst.

Ik zou zelf zeggen 'op basis van de analyse van recente meetreeksen' want alleen nieuwe inzichten klinkt zo sullig.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

RIVM/Milieukwaliteit

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>

Datum: 19 mei 2022 om 07:38:30 CEST

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: FW: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Hoi 5.1.2e,

In het Kamerdebat over het HVP (Coronafonds) zijn bijgevoegde vragen over het programma Natuur gesteld aan Minister Kaag. Vraag 1 gaat over het duinengat; Antwoord leveren wij.

Graag akkoord of suggesties op de volgende beantwoording (staat ook in bijgevoegd document):

1. *Waarom wordt de claim van RIVM dat "stikstof uit zee zou komen" niet gecorrigeerd door de minister terwijl het RIVM nu heeft erkend dat dit een meetfout was?*

Antwoord

Het betreft een verschil tussen de berekende totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden. Volgens onderzoek van het RIVM in 2014 zou dit voor een groot deel veroorzaakt worden door ammoniak uit zee. Op basis van nieuwe inzichten is echter duidelijk geworden dat de invloed van ammoniak uit zee op de duingebieden minder zeker is dan eerder gedacht. Om deze reden wordt nader onderzoek gedaan door het RIVM om het verschil tussen de berekende totale depositie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden te verklaren.

De berekende depositiewaarde wordt gecorrigeerd op basis van meetresultaten. Totdat het nieuwe onderzoek helderheid biedt, wordt uitgegaan van de gemeten waarde en het verschil aangeduid als een meetcorrectie.

Alvast dank!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

**Programma Directoraat Generaal Stikstof
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T +31 6 5.1.2e

E 5.1.2e@minInv.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 14:45

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Hoi, pakken jullie deze vraag op? Denk met SKI en RIVM. Zie hieronder de context.

5.1.2e,

5.1.2e

Van: 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 13:15

Aan: 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>; 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>; 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>

Onderwerp: FW: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

5.1.2e,

In het kamerdebat over het HVP (Coronafonds) zijn bijgevoegde vragen over het programma Natuur gesteld aan Kaag. Zouden jullie vraag 1 kunnen beantwoorden. Onderstaand de mail de spreektekst van Van der Plas voor een beetje context bij de vragen. Ik hoor nog wanneer de deadline is.

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 11:05

Aan: 5.1.2e) <5.1.2e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2e @minlnv.nl>

Onderwerp: Gestelde Kamervragen over Programma Natuur tijdens HVP debat

Hoi 5.1.2e,

Tijdens het Kamerdebat over het HVP zijn vragen gesteld door BBB over Programma Natuur. Minister Kaag heeft toegezegd dat zij onze minister deze vragen laat beantwoorden. De vragen heb ik bijgevoegd bij deze mail. De deadline wanneer het verstuurd moet worden is 5.1.2e achteraan aan het gaan, maar hij verwacht dat het geen haast heeft.

Ik zag in je agenda dat je vanaf vrijdag t/m 30 mei met verlof bent. Heb je eventueel een achtervang die met deze vragen bezig kan, of ben jij de enige die de juiste informatie heeft?

Ik bel je zo even, maar dan heb je de informatie ook via de mail.

Groet,

5.1.2e

Mevrouw Van der Plas (BBB):

Dank u wel. Ik hoor allemaal heel grote onderwerpen. Ik hou het klein. Ik heb wat kleine dingetjes.

Voorzitter en inwoners van Nederland. Vanavond praten wij hier over het coronaherstelfonds, oftewel het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan. Het plan bestaat uit 39 maatregelen, met een kostenplaatje van miljarden. Bij een aantal van deze maatregelen hebben wij een paar bedenkingen. Daar hebben we ook vragen over aan het kabinet. Het afbouwen van de vrijstelling op de aanschafbelasting voor fossiele bestelauto's, maar met behoud voor elektrische bestelbussen, zal volgens mij naar verwachting leiden tot een toename van de groei van het aantal elektrische bestelbussen. Dat zou op zich prima zijn. Maar kan het elektriciteitsnet dat aan? We hebben nu al grote problemen.

Het doel van de energiebelasting is ook om het gebruik van elektriciteit goedkoper te maken. Deze maatregel zal ook zorgen voor een toename van het gebruik van elektriciteit. Er wordt de komende jaren ingezet op het versterken van het elektriciteitsnet. Maar ook ondernemersorganisatie VNO-NCW vindt dat er meer nodig is en vraagt om meer centrale regie van de overheid. Nu al bedraagt de wachttijd bijvoorbeeld tot twee jaar voor restaurants die van gas op elektrisch koken willen overstappen. Kan de minister toelichten of het kabinet plannen heeft, en welke dat zijn, om de versterking van het elektriciteitsnet te bevorderen? Kan het hierin een centrale rol nemen?

Dan over het Programma Natuur. Dat heeft onder meer betrekking op terreinbeherende organisaties, de TBO's, bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. In het Programma Natuur wordt er gesproken over systeemherstel van de natuur, systeemherstel. De zogenaamde Habitatrictlijn vraagt echter om het nemen van maatregelen om verdere verslechtering van de Natura 2000-gebieden te stoppen. Dus ik snap het woord "systeemherstel" niet zozeer, omdat in die Habitatrictlijn staat dat de verslechtering gestopt moet worden. Dat is wat anders dan dat de natuur hersteld moet worden. Ondertussen zegt het PBL zelf ook dat 80% van de stikstofgevoelige natuurgebieden in goede of verbeterde staat is. En de kritische depositiewaarden zijn te scherp, zegt het PBL. Het duingebied heeft bijvoorbeeld een hoge neerslag stikstof, maar de instandhouding is stabiel tot positief. Dat klopt ook wel, want er komt geen ammoniak uit de Noordzee, zoals het RIVM ten onrechte in zijn bronnen van stikstofdepositie had opgenomen. Het weglaten hiervan brengt de depositie in de Natura 2000-

gebieden in het Nederlandse kustgebied onder de kritische depositiewaarde. Dit geeft dan ruimte aan bouw, landbouw en visserij. Dit is in 2019 al besproken met het RIVM, dat het vervolgens eerst heeft veranderd in ammoniak van zee, en later in een meetcorrectie. Waarom laat de minister dit nog steeds niet corrigeren in het instrument AERIUS?

Daarnaast wordt erop ingezet om de condities van bijvoorbeeld waterkwaliteit en recreatiedruk op orde te hebben. Om dit te bewaken wordt er jaarlijks een monitoringssysteem opgezet. Maar er is toch al sprake van monitoring? En gaat deze monitoring extern uitgevoerd worden, of nog steeds door de TBO's zelf? Wie gaat dan deze TBO's controleren, en wat kan de minister hierover meedelen?

De kosten voor het Programma Natuur kennen drie opvallende punten. Het eerste is het inzetten op hydrologische maatregelen in en rondom natuurgebieden; dit gaat dus ook over het oppervlaktewaterregime. Kan de minister aangeven welke maatregelen in dit geval bedoeld worden met die hydrologische maatregelen? En hoort bijvoorbeeld het extra aanleggen van natte natuurgebieden hierbij? Want juist met de toename van het aantal vogelgriepuitbraken is het heel erg onwenselijk om natte natuurgebieden toe te voegen. Of gaan we dat toch doen, en gaan we boeren dan na vele generaties weer weggagen als de vogels dood uit de lucht vallen? Dat gaat dus ook weer miljarden kosten. Een deel van de middelen gaat naar de grondverwerving. Voor wie is deze grond? De TBO's, de wegenbouw of de woningbouw? En om hoeveel grond gaat het? Graag een antwoord van de minister.

Ik zie dat ik door mijn tijd heen ben. Dus tot slot puntje drie van de natuur; dan laat ik de rest maar even zitten. Er staat een verhoging in van de beheersvergoeding voor TBO's. Op grond waarvan? Is dat werkelijk nodig? TBO's hoeven namelijk geen verantwoording af te leggen over de behaalde resultaten in hun natuurgebied, maar krijgen wel meer geld omdat dit nodig wordt geacht. Kan de minister aangeven waarom de TBO's deze verhoging krijgen en waarom ze die nodig hebben? Want hebben ze hun werk wel goed gedaan? Weten we dat?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.